

03.08 —
12.08.2018

EARLY MUSIC
IN BRUGES

**Cherchez
la femme**

De beloftevolle fotografe Tysje Severens creëert poëtische beelden met surreële trekjes. Hoewel haar foto's berusten op realistische opnames, ademen ze een intrigerende, ondoorgroendelijke sfeer. De modellen zijn uit hun alledaagse decor getrokken en lijken een onwerkelijke omgeving te bevolken. Vooral vrouwen staan in de schijnwerpers, maar nét iets anders dan anders. Met kleur en schaduw, humor en mysterie tekent Severens voor het visuele contrapunt van MAfestival 2018.

<http://tysjeseverens.wixsite.com/tysjeseverens>

Beste muziekliefhebber,

Welkom op de 55e editie van MAfestival Brugge! Onder het motto *Cherchez la femme* brengen we hulde aan de vrouw in de muziek. Tien dagen lang staan vrouwelijke componisten en musici, maar ook schrijfsters, patronessen, muzen en andere iconische personages centraal.

In deze brochure leest u alles over de concerten, de Internationale Wedstrijd Musica Antiqua voor klavecimbel, de oudmuziekmarkt en de bruisende Fringe. Ook dit jaar gaan we naar Lissewege voor drie concerten, ditmaal onder de noemer *M/V*. En VéloBaroque bevestigt dat de vrouwelijke identiteit een meervoud is – ook in de muziek. Ontdek nu al de zes concerten rond *Femmes Fortes*.

Zoals steeds stellen we klinkende namen én aanstormend talent aan u voor. Zo staan Skip Sempé, Correspondances en Elizabeth Kenny naast de jonge beloften ApotropaiK en Le Consort. We halen de banden aan met laureaten als Bertrand Cuiller, Jean Rondeau en Evgeny Sviridov. En we kruisen gregoriaans met pop in een avontuurlijke creatie door An Pierlé en Psallentes.

Eeuwenlang was de muziekwereld een mannenbastion. Hoewel daar gelukkig verandering in is gekomen, blijft er werk aan de winkel. MAfestival 2018 is een oproep om de muziekgeschiedenis genderblind tegemoet te treden. Laat Kassia, Strozzi, Jacquet, Wieck, Mendelssohn, Bonis, Landowska en Saariaho niet louter voetnoten zijn. We nodigen u van harte uit om hun schitterende muziek te ontdekken, komende zomer in Brugge.

Tomas Bisschop
Directeur

Cherchez la femme

MAfestival 2018 speurt naar vrouwenstemmen in de muziek. Het zijn uitzonderlijke stemmen, van componisten die lak hadden aan maatschappelijke conventies. Het zijn zelfbewuste stemmen, galmend door kloostergangen en operahuizen, strelend langs toetsen en snaren in fluwelen salons. Het zijn illustere stemmen, van de muzen en patronessen aan wie zo veel muziek is opgedragen. Het zijn de fictieve stemmen van sirenen, maagden en fatale heldinnen, veelal door mannen bedacht. En het is de stem van de hedendaagse vrouw, die luider klinkt dan ooit.

“Sir, a woman’s composing is like a dog’s walking on his hind legs. It is not done well, but you are surprised to find it done at all.”

Van Kassia tot Kaija

Twee rijen vrouwen stonden opgesteld voor de Byzantijnse keizer Theophilos. Aan de uitverkoren bruid zou hij een gouden appel geven. Toen zijn oog op de beeldschone Kassia (810–843-67) viel, liet hij zich ontvallen: ‘Uit een vrouw kwam het kwade voort’, doelend op Eva en de zondeval. ‘Maar ook het goede’, diende Kassia hem van replek, waarmee ze verwees naar de Maagd Maria. Het lef van deze proto-feministe kostte haar een keizerlijk huwelijk, maar was goud waard voor de muziekgeschiedenis. Later zou ze namelijk haar eigen klooster oprichten, waar ze de eerste hymnes componeerde die de tand des tijds doorstonden.

Als we de legende mogen geloven, was Kassia exceptioneel op vele vlakken. Niet alleen haar durf en intelligentie, maar ook haar nobele afkomst en uitstekende

opleiding maakten een zelfstandigheid mogelijk die weinig andere vrouwen gegeven was – in die tijd én vele eeuwen daarna. ‘[A] woman must have money and a room of her own if she is to write fiction’: wat Virginia Woolf in 1928 schreef over de literatuur, geldt bij uitstek voor de muziek. Een blik op de patriarchale traditie volstaat om te begrijpen waarom Kassia een van de zeldzame vrouwennamen is die opflakkeren uit de muziekgeschiedenis.

Eeuwenlang was componeren een mannenzaak. Niet voor niets beweerde Cecil Gray in zijn *Survey of Contemporary Music* (1927) nog het volgende: ‘Of Mlle Germaine Tailleferre one can only repeat Dr Johnson’s dictum concerning a woman preacher, transposed into terms of music, “Sir, a woman’s composing is like a dog’s walking on his hind legs. It is not done well, but you are surprised to find it done at all.”’ Zelfs vandaag roept het woord ‘componist’ (net als pakweg ‘chirurg’ of ‘professor’) nog een mannelijk stereotype op. Hedendaagse feministen als Mary Beard en Rebecca Solnit raken niet uitgepraat over de eeuwenoude associaties tussen mannelijkheid en macht, vrouwelijkheid en onderdanige stilte.

En toch. In elk tijdperk stonden opmerkelijke vrouwen op, die bevolgen en koppig genoeg waren om muziek te schrijven, wars van alle sociale, culturele en economische beperkingen die hun werden opgelegd. Stuk voor stuk waren het formidabele persoonlijkheden, die zich vaak ook lieten opmerken als virtueuze uitvoerders. In het 17e-eeuwse Italië oogstten Francesca Caccini en Barbara Strozzi succes als zangeres-componisten, terwijl priorin Isabella Leonarda muziek schreef in een Ursulinenklooster. Klaveciniste en componiste Elisabeth Jacquet de la Guerre was razend populair in het barokke Parijs. Hoewel de 19e-eeuwse klaviermuzen Clara Schumann en Fanny Mendelssohn allebei in de schaduw stonden van een man, leefden ze elk

“De interessantste muziek is die waarin vrouwen meer zijn dan zingende clichés.”

op hun manier voor de muziek. Mélanie Bonis op haar beurt noemde zichzelf 'Mel' om haar werk te publiceren. En Wanda Landowska (1879-1959) was niet te stuiten in haar missie om het klavecimbel opnieuw op de kaart te zetten.

Als vrouwen vandaag steeds vlotter de weg vinden naar en in de muziekwereld, is dat mee te danken aan deze en andere pioniers, die zich moeiteloos konden meten met hun mannelijke collega's. Het werk van vrouwelijke componisten verdient het dan ook geapprecieerd te worden om zijn intrinsieke, genderblinde waarde. MAFestival 2018 rolt de rode loper uit voor componisten van Kassia tot Kaija Saariaho, en laat hun muziek dialogeren met die van mannelijke voorlopers, tijdgenoten en nazaten.

(1533-1603) zijn onlosmakelijk verbonden met de muziek uit hun tijd.

Tot slot zijn talloze kunstwerken getekend door het charisma van historische vrouwen, al dan niet met bewogen levens. Zo danken we de *Canzoniere* van Francesco Petrarca (1304-1374) en alle muziek die daaruit voortkwam aan zijn oogverblindende muze Laura. En het tragische lot van Mary Stuart, Queen of Scots (1542-1587), doet de verbeelding van schrijvers, schilders én musici al eeuwenlang op hol slaan.

The most discussed animal in the universe

Dat brengt ons bij een fascinerende paradox, treffend samengevat door Woolf in *A Room of One's Own*: 'Have you any notion how many books are written about women in the course of one year? Have you any notion how many are written by men? Are you aware that you are, perhaps, the most discussed animal in the universe?' Zoals de negen muzen werden aangevoerd door Apollo, doen vrouwen traditioneel dienst als inspiratiebron voor mannen. Ook in de muziek is de vrouw veel vaker onderwerp dan maker. Personages als Ariadne, Armida en Dido beheersten de vroege opera. Bovendien werden ze voornamelijk gedefinieerd in relatie tot een man. Adam en Eva, Pyramus en Thisbe, Venus en Adonis: het zijn slechts enkele tragische duo's die in de loop van het festival de revue passeren.

Logischerwijs komt het vrouwbeeld in de muziek dus grotendeels voort uit de mannelijke verbeelding. De fatale lokroep van de sirenen, het hartverscheurende liefdeslamento, de verheerlijking van heiligen en martelaressen: veel muzikale topoi portretteren de vrouw zoals Hij zich Haar voorstelt: nu eens als Eva, dan weer als Maria. Waar vrouwen zelf deelnemen aan de creatie, komt een veel complexere, genuanceerdere identiteit tevoorschijn. Anne Kingsmill-Finch, bijvoorbeeld, herijkte het evenwicht tussen

De vrouw als influencer

Het festivalprogramma portretteert ook andere kunstenaressen die hun stempel drukten op de geschiedenis. De 13e-eeuwse mystica Hadewijch, bijvoorbeeld, was een spilfiguur van de invloedrijke begijnenbeweging in de Lage Landen. In haar tijdloze poëzie bezingt ze de minne, een goddelijke liefde die even heerlijk als ondraaglijk is, even zinnelijk als spiritueel. De eerste vrouw die leefde van haar pen was Christine de Pizan (1364-ca. 1430). Haar iconische *Livre de la Cité des Dames* is een vrouwelijke utopie die menig feminist inspireerde, onder wie Simone de Beauvoir.

Ook indirect hielden sterke vrouwen de kunsten in beweging. Zo was het Mechelse hof van Margaretha van Oostenrijk (1480-1530) een culturele *hotspot*, waar de beste schilders, schrijvers en componisten van het moment over de vloer kwamen. De landvoogdes van de Habsburgse Nederlanden schreef ook zelf poëzie, en verzamelde muziek van polyfonisten als Josquin Desprez, Loyset Compère en Pierre de La Rue. Ook andere patronessen als Isabella d'Este (1474-1539) en Elizabeth I van Engeland

Venus en Adonis in haar libretto voor John Blows *masque*. Dat Venus hier zoveel meer is dan een weerloos smachtende geliefde, geeft haar slotlimento extra diepgang.

De interessantste muziek is die waarin vrouwen meer zijn dan zingende clichés. Eén personage uit het festivalprogramma belichaamt die ongrijpbaarheid compleet: de protagoniste van Debussy's opera *Pelléas et Mélisande*. 'Un soir, je l'ai trouvée tout en pleurs au bord d'une fontaine,' schrijft haar toekomstige man Golaud aan zijn halfbroer Pelléas. 'Je ne sais ni son âge, ni qui elle est, ni d'où elle vient, et je n'ose pas l'interroger, car elle doit avoir eu une grande épouvante.' Mélisandes mysterie is precies wat haar zo fascinerend maakt. Eindeloos zoeken de mannen in haar leven – samen met de toeschouwer – naar haar waarheid.

Het jaar van de vrouw

Wat zich aandiende als een inspirerend festivalthema, groeide de afgelopen maanden uit tot een acute maatschappelijke realiteit. Vrouwen laten meer van zich horen dan ooit, en wrikken aan de machtsverhoudingen van het patriërchaat. Vanzelfsprekend gaat dat niet zonder slag of stoot. Alleen al het aanstormende domein van de *masculinity studies* bewijst dat veel mannen (niet het minst in de kunsten) zich afvragen: wat nu? Het is onmogelijk te voorspellen welke vorm het nieuwe genderevenwicht zal aannemen. Of we echt te maken hebben met een aardverschuiving, zal moeten blijken. Intussen trekken wij de muziekgeschiedenis alvast wat verder open.

Katherina Lindekens

Cherchez la femme

From Kassia to Kaija

Two rows of women were ranked before the Byzantine emperor Theophilus. To his bride elect, a golden apple would be given. When he beheld the stunning Kassia (810–843-67), he exited: 'from a woman sprang wickedness', referring to Eve and original sin. 'But also good', replied Kassia, referring to the Virgin. The nerve of this proto-feminist may have cost her an imperial wedding, but it was crucial to the history of music. Later Kassia would found her own convent in which she wrote the first hymns that weathered the test of time.

Legend has it that Kassia was exceptional in many ways. In addition to her courage and intelligence, her noble descent and exquisite education engendered an independence which few other women enjoyed in that era, and many centuries after. '[A] woman must have money and a room of her own if she is to write fiction': what Virginia Woolf wrote about literature in 1928, applies all the more to music. Even a small glance at the patriarchal tradition suffices to understand why Kassia is one of the rare women to have soared up from the history of music.

For centuries, composing was a male occupation. It is sadly fitting in this light that Cecil Gray would claim the following in his *Survey of Contemporary Music* (1927): 'Of Mlle Germaine Tailleferre one can only repeat Dr Johnson's dictum concerning a woman preacher, transposed into terms of music, "Sir, a woman's composing is like a dog's walking on his hind legs. It is not done well, but you are surprised to find it done at all."' Even today the word 'composer' – like 'surgeon' or 'professor' – conjures up a male stereotype. Present-day feminists like Mary Beard and Rebecca Solnit are never finished about the age old associations between masculinity and power, and femininity and submissive silence.

And still. In each era, women arose who were sufficiently stubborn and eager to write music, averse to all the social, cultural and economic constraints that were imposed on them. Each of them impressive

personalities, who also profiled themselves as virtuoso performers. In baroque Italy, Francesca Caccini and Barbara Strozzi thrived as singer-composers, while prioress Isabella Leonarda wrote music in a convent of Ursulines. Harpsichordist-composer Elisabeth Jacquet de la Guerre was immensely popular in 18th-century Paris. And although the 19th-century keyboard muses Clara Schumann and Fanny Mendelssohn played second fiddle to a man, they both devoted their life to music (each in her own way). Mélanie Bonis, in turn, called herself 'Mel' to publish her work. And Wanda Landowska (1879-1959) was unstoppable in her mission to (re) boost the harpsichord.

That women find it increasingly easy these days to claim their place in the musical world, is due to these pioneers, who could effortlessly compete with their male colleagues. Hence, the work of female composers deserves to be appreciated for its intrinsic, gender-blind value. MAfestival rolls out the red carpet for composers from Kassia to Kaija Saariaho, and allows their music to cross-pollinate with the sounds of male predecessors, contemporaries and heirs.

Woman as influencer

The festival programme also focuses on other female artists who impacted history. A case in point is the 13th-century mystic Hadewijch, who is linked to the influential beguine movement in the Low Countries. In her timeless poetry, she celebrates *minne*, a divine love just as delightful as it is unbearable, just as sensuous as spiritual. The first woman to make a living from her writing was Christine de Pizan (1364-ca. 1430): her iconic *Livre de la Cité des Dames* is a female utopia which inspired many feminists, including Simone de Beauvoir.

But strong women also helped to keep art in motion in a more indirect fashion. The Mechelen court of Margaret of Austria (1480-1530), for instance, was a cultural hotspot frequented by the best painters, writers and composers of her days. The ambassador of the Habsburg Netherlands was an active poet herself and collected music by polyphonic composers like Josquin Desprez, Loyset Compère and Pierre de La Rue. But there are other patrons like Isabella d'Este (1474-1539) and Elizabeth I of England

(1533-1603) who are inextricably linked to the music of their times.

Many pieces of art have been moulded, finally, by the charisma of historical women who often led eventful lives. We owe the *Canzoniere* and all the music which flowed from it to Francesco Petrarca's dazzling muse Laura. And the tragic fate of Mary Stuart, Queen of Scots (1542-1587), has stirred the imagination of poets, painters and composers for many centuries.

The most discussed animal in the universe

This brings us to a fascinating paradox, admirably summed up by Woolf in *A Room of One's Own*: 'Have you any notion how many books are written about women in the course of one year? Have you any notion how many are written by men? Are you aware that you are, perhaps, the most discussed animal in the universe?' Just like the nine muses headed by Apollo, women traditionally serve as sources of inspiration for men. In music too woman is more often a subject than a maker. Figures like Ariadne, Armida and Dido dominated early opera. Moreover, they were portrayed predominantly in relation to a man. Adam and Eve, Pyramus and Thisbe, Venus and Adonis: they are but a few of the tragic duos featured in the festival.

It is inevitable that the image of woman in music has sprouted from the male imagination. The fatal call of the sirens, the gut-wrenching love lament, the celebration of saints and martyrs: many musical topoi portray woman the way He imagines Her: sometimes as Eve, sometimes as Maria. When women are involved in creation, by contrast, a much more complex, nuanced identity emerges. Anne Kingsmill-Finch, for instance, reassessed the balance between Venus and Adonis in her libretto for John Blow's *masque*. The fact that Venus is so much more in this approach than a helplessly languishing lover lends extra depth to her final lament.

The most interesting music is that in which women are more than singing clichés. One figure in the festival programme is the ultimate embodiment of this elusiveness: the female protagonist in Debussy's opera *Pelléas et Mélisande*. 'Un soir, je l'ai trouvée tout en pleurs au bord d'une fontaine,' writes her future husband Golaud to his halfbrother Pelléas. 'Je ne sais ni son âge, ni

qui elle est, ni d'où elle vient, et je n'ose pas l'interroger, car elle doit avoir eu une grande épouvante.' Mélisande's mysteriousness is exactly what makes her so fascinating. Together with the spectators, the men in her life incessantly dig for the truth.

The year of the woman

What originally came along as an inspiring festival theme, turned into an acutely felt social reality over the past months. Women speak out more than ever before, and they are upsetting the power relations of the patriarchy. It goes without saying that the latter is not possible without a fight. If anything, the flourishing field of masculinity studies prove that men (not in the least in artistic circles) are asking themselves: what now? It is impossible to predict what form the new gender balance will assume: it's too soon to say that we're witnessing a landslide. We will, in the meantime, expand the history of music somewhat more.

Katherina Lindekens

Cherchez la femme

De Cassienne à Kaija

Devant l'empereur byzantin Théophile se tenaient deux rangées de femmes. Il devait donner une pomme d'or à la fiancée qu'il avait choisie. Quand son œil tomba sur la magnifique Cassienne (810-843-67), il laissa échapper : « C'est d'une femme qu'est venu le mal », pensant à Ève et au péché originel. « Mais aussi le bien », répliqua Cassienne, par allusion à la Vierge Marie. L'audace de cette profémiste lui coûta un mariage impérial, mais fut une véritable bénédiction pour l'histoire de la musique : elle allait fonder son propre monastère et y composer les premiers hymnes à supporter l'épreuve du temps.

Si l'on en croit la légende, Cassienne fut exceptionnelle à bien des égards. Son audace et son intelligence, mais aussi son origine noble et sa formation d'exception l'ont gratifiée d'une autonomie qui fut accordée à peu de femmes – à son époque et bien des siècles plus tard. « *[A] woman must have money and a room of her own if she is to write fiction* » [Une femme doit avoir de l'argent et un lieu à elle si elle veut écrire de la fiction] : ces propos sur la littérature écrits en 1928 par Virginia Woolf conviennent tout à fait à la musique. Un regard à la tradition patriarcale suffit à comprendre pourquoi Cassienne est un des rares noms de femmes à s'éclairer dans l'histoire de la musique.

Durant des siècles, composer fut une histoire d'hommes. Ce n'est pas un hasard si Cecil Gray affirmait ce qui suit dans son *Survey of Contemporary Music* (1927) : « *Of Mlle Germaine Tailleferre one can only repeat Dr Johnson's dictum concerning a woman preacher, transposed into terms of music, 'Sir, a woman's composing is like a dog's walking on his hind legs. It is not done well, but you are surprised to find it done at all.'* » [À propos de Mlle Germaine Tailleferre, on peut seulement répéter le dicton du docteur Johnson concernant une femme prédicateur, transposé au monde de la musique : « Monsieur, une femme qui compose est comme un chien qui marche sur ses pattes arrière. Ce n'est pas bien fait, mais on est surpris de voir

que ce soit fait. »] Même aujourd'hui, le terme « compositeur » (tout comme ceux de « chirurgien » ou « professeur ») convoque encore un stéréotype masculin. Des féministes contemporaines comme Mary Beard et Rebecca Solnit sont intarissables sur les associations séculaires entre virilité et pouvoir, féminité et silence servile.

Et pourtant. À chaque époque des femmes ont été suffisamment passionnées et obstinées pour écrire de la musique, rebelles à toutes les contraintes sociales, culturelles et économiques qui leur étaient imposées. Autant de personnalités formidables, qui se firent souvent remarquer pour leurs talents d'interprètes virtuoses. Dans l'Italie du XVIIIe siècle, Francesca Caccini et Barbara Strozzi eurent du succès en tant que chanteuses-compositrices, tandis que la prieure Isabella Leonarda écrivit de la musique dans un couvent d'Ursulines. La claveciniste et compositrice Élisabeth Jacquet de la Guerre était extrêmement populaire dans le Paris baroque du XVIIIe siècle. Bien que toutes deux dans l'ombre d'un homme, Clara Schumann et Fanny Mendelssohn, muses du piano du XIXe siècle, consacèrent chacune à leur manière leur vie à la musique. Quant à Mélanie Bonis, elle publia ses œuvres sous le nom de « Mel ». Au XXe siècle, personne ne put freiner Wanda Landowska dans sa mission de redonner des lettres de noblesse au clavecin.

Si de nos jours les femmes se fraient plus rapidement un chemin vers et dans le monde de la musique, il convient de remercier ces pionnières qui se mesurèrent inlassablement à leurs collègues masculins. Le travail de ces compositrices mérite donc aussi d'être apprécié pour sa valeur intrinsèque sans distinction de genre. L'édition 2018 du MAfestival déroule le tapis rouge aux compositrices, de Cassienne à Kaija Saariaho, et fait dialoguer leur musique avec celle de leurs précurseurs, contemporains et successeurs masculins.

La femme instigatrice

La programmation du festival évoquera également d'autres artistes ayant marqué l'histoire de leur empreinte. Hadewijch, une mystique du XIIIe siècle, par exemple, est associée à l'influent mouvement des béguines aux Pays-Bas. Sa poésie atemporelle, célèbre l'amour, un amour divin aussi délectable qu'insoutenable,

aussi sensuel que spirituel. L'emblématique Livre de la Cité des Dames de Christine de Pizan (1364-v. 1430), première femme à vivre de sa plume, est une utopie féminine qui a inspiré bien des féministes, dont Simone de Beauvoir.

Des femmes puissantes ont également, indirectement, favorisé l'évolution artistique. Ainsi, la cour malinoise de Marguerite d'Autriche (1480-1530) fut un haut-lieu culturel fréquenté par les meilleurs peintres, écrivains et compositeurs du moment. La régente des Pays-Bas habsbourgeois écrivait elle-même de la poésie, et collectionnait la musique de polyphonistes comme Josquin Desprez, Loyset Compère et Pierre de La Rue. D'autres mécènes, telles Isabelle d'Este (1474-1539) et Elizabeth I d'Angleterre (1533-1603), sont indissolublement liées à la musique de leur époque.

Enfin, d'innombrables chefs-d'œuvre témoignent du charisme de femmes historiques aux vies parfois agitées. Nous devons ainsi le *Canzoniere* de Pétrarque (1304-1374), et toutes les musiques que ce recueil a inspirées, à son éblouissante muse Laura. Le sort tragique de Mary Stuart, « Queen of Scots » (1542-1587), déclina quant à lui l'imaginaire d'écrivains, peintres et musiciens durant bien des années.

The most discussed animal in the universe

Cela nous amène à un fascinant paradoxe, que Woolf résume avec pertinence dans *A Room of One's Own* : « *Have you any notion how many books are written about women in the course of one year? Have you any notion how many are written by men? Are you aware that you are, perhaps, the most discussed animal in the universe?* » [Avez-vous une idée du nombre de livres écrits sur les femmes au cours d'une année ? Avez-vous une idée du nombre d'entre eux qui sont écrits par des hommes ? Êtes-vous conscientes d'être, sans doute, l'animal dont on parle le plus dans l'univers ?] À l'instar des neuf muses invoquées par Apollon, les femmes tiennent traditionnellement lieu de source d'inspiration pour les hommes. En musique aussi, la femme est beaucoup plus souvent sujet que créatrice : Ariane, Armide et Didon ont ainsi dominé les débuts de l'opéra. Ces femmes étaient en outre principalement associées à un homme : Adam et Ève, Pyrame et Thisbé, Vénus et Adonis – ce ne sont là

que quelques-uns des duos tragiques qui défilèrent durant le festival.

En bonne logique, l'image de la femme en musique émane donc pour une large part de l'imaginaire masculin. L'appel fatal des sirènes, la plainte amoureuse déchirante, l'exaltation des saintes et des martyres – bien des topoï musicaux dépeignent la femme telle que Lui se La représente : tantôt sous les traits d'Ève, tantôt sous ceux de Marie. Quand les femmes prennent part à la création, une identité beaucoup plus complexe et plus nuancée se dessine. Anne Kingsmill-Finch, par exemple, rechercha un juste équilibre entre Vénus et Adonis dans son livret destiné au masque de John Blow. Vénus y est bien plus qu'une maîtresse langoureuse sans défense, ce qui intensifie la profondeur de sa plainte finale.

La musique la plus intéressante est celle dans laquelle les femmes sont plus que des clichés chantants. Dans la programmation du festival, il est un personnage qui incarne parfaitement cet aspect insaisissable : la protagoniste de l'opéra *Pelléas et Mélisande* de Debussy. « Un soir, je l'ai trouvée tout en pleurs au bord d'une fontaine », écrit son futur époux Golaud à son demi-frère Pelléas. « Je ne sais ni son âge ni qui elle est ni d'où elle vient, et je n'ose pas l'interroger, car elle doit avoir eu une grande épouvante. » Le mystère qui enveloppe *Mélisande* est précisément ce qui la rend si fascinante. Les hommes de sa vie cherchent indéfiniment – avec le spectateur – sa vérité.

L'année de la femme

Ce qui se présentait comme un thème de festival captivant s'est imposé ces derniers mois comme une réalité sociale aiguë. Les femmes se font plus que jamais entendre et s'attaquent aux rapports de force du patriarcat. Bien évidemment, cela ne va pas sans casse. Le domaine récent des *masculinity studies* prouve à lui seul que de nombreux hommes (a fortiori dans le domaine des arts) s'interrogent : que va-t-il se passer à présent ? Il est impossible de prédire quelle forme prendra le nouvel équilibre entre les genres. Nous verrons bien si nous sommes confrontés à un séisme. En attendant, nous élargissons un peu plus l'histoire de la musique.

Katherina Lindekens

Programmaoverzicht

© Jean-Baptiste Millot

vr 03.08
20u00

Rinaldo

Händels held(inn)en

Ensemble Le Caravansérail o.l.v.
Bertrand Cuiller — p. 16

© TysjeSeverens

za 04.08
15u00

Cherchez la femme

Festivalinleiding

Katherina Lindekens — p. 19

Harpsichord Happening

za 04.08
18u00

Portraits of a lady

Klavierparels van Jacquet
de la Guerre en Couperin

Carole Cerasi — p. 21

© Marco Borggreve

za 04.08
20u30

Hommage à Wanda Landowska

Portret van een pionier

Skip Sempé — p. 22

© Rita Cuggia

za 04.08
22u15

Paris s'éveille

Feestelijke kamermuziek uit
de Franse barok

Nevermind / Jean Rondeau — p. 23

MAfestival in Lissewege - M/V

© Anna Van Aerschot

zo 05.08
11u30

Scattered rhymes

Petrarca's ode aan Laura

Frank Vaganée Trio / Zefiro Torna
Annelies Van Gramberen — p. 26

© Mitchell A. Martin

zo 05.08
14u30

De demon en de Maagd

Luigi Rossi's *Oratorio per la Settimana
Santa*

cantoLX / Ensemble de la Chapelle Saint-Marc /
Frank Agsteribbe — p. 27

© Richard Haughton

zo 05.08
17u00

Venus and Adonis

Liefde en dood in John Blows masque

Theatre of the Ayre o.l.v. Elizabeth Kenny
Kinderkoor Opera Vlaanderen
o.l.v. Hendrik Derolez — p. 29

© Hanna Witte

ma 06.08
11u30

Didone Abbandonata

Viooltrageiek van Tartini tot Mozart

Evgeny Sviridov
Stanislav Gres — p. 30

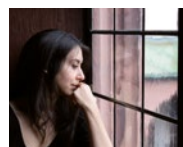

ma 06.08
20u00

Adamo ed Eva

Trouble in paradise

Il Gardellino o.l.v. Peter Van Heyghen — p. 31

© Tomas Mascaro

di 07.08
11u30

Parthenope / Parthenia

Music for the virginals

Catalina Vicens — p. 34

© Alberto Molina

di 07.08
20u00

La Cité des Dames

Het Utopia van Christine de Pizan

La Fonte Musica o.l.v. Michele Pasotti — p. 35

© Senne Van der Ven

wo 08.08
11u30

Pirame et Tisbé

De *star-crossed lovers* van
Louis-Nicolas Clérambault

A Nocte Temporis / Reinoud Van Mechelen — p. 36

wo 08.08
18u00

Finale

Internationale Wedstrijd Musica
Antiqua voor klavecimbel

p. 38

© Sarah Wijzenbeek

do 09.08
11u30

Fortune Infortune

De chansonniers van Margaretha van Oostenrijk

Daniël Elgersma / Seldom Sene — p. 39

© Matthias Schellens

do 09.08
20u00

Pelléas et Mélisande

Debussy's opera in kamerformaat

Lore Binon / Yves Saelens e.a. — p. 41

© Anne von Ohsen

vr 10.08
11u30

Frauenliebe und -leben

Robert & Clara / Fanny & Felix

Wiebke Lehmkuhl
Ulrike Payer — p. 42

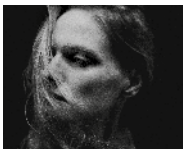
© Marleen Nelen

vr 10.08
20u00

In My End is My Beginning

Spiegelingen van Mary Stuart

Lore Binon / Sofie Van den Eynde /
Anouk De Clercq — p. 43

© Stefan Temmerman

vr 10.08
22u15

Minne

Hadewijch heruitgevonden

An Pierlé
Psallentes — p. 45

© Diego Salamanca

za 11.08
20u00

Hail! Bright Cecilia

Ode aan de muziek

Ensemble Correspondances
o.l.v. Sébastien Daucé — p. 46

VéloBaroque - Femmes Fortes

zo 12.08
10u00 & 10u45

Muzikale fietstocht door Brugge en het Ommeland

Kaija Saariaho *Près* door Arne Deforce

Kassia Byzantijnse hymnen door VocaMe

Piaf & co Lief en leed met Stokman & Vos

Ay, Santa Maria Impressies van de Maagd, met Ensemble ApotropaiK

Femmes de légende Natacha Kudritskaya speelt Mel Bonis en Erik Satie

Caccini/Strozzi/Leonarda Barokke vrouwen door Le Consort & Eva Zaïcik

— p. 48-51

ma 06.08 –
vr 10.08
14u30 & 16u00

Gratis Fringe-concerten

Ontdek jong talent!

— p. 52

© Arne Naert

zo 05.08
& za 11.08
11u00

Beiaardconcerten

Wim Berteloot
Koen Cosaert

— p. 53

wo 01.08 –
wo 08.08

Internationale Wedstrijd Musica Antiqua

Voor klavecimbel

— p. 54

© Mario Leko

ma 06.08 –
vr 10.08

I Sonadori

Kindermuziekvakantie

— p. 56

za 04.08 –
di 07.08

Early Music Fair

— p. 59

vr 03.08
10u30 – 17u00

Davidsfonds Academie

Zomercursus

— p. 60

do 09.08
vr 10.08
10u00 – 16u30

Amarant

Cursus / lezing

di 07.08
10u00

— p. 61

vr / fr / ve

03.08

20u00
Concertgebouw,
Concertzaal

€ 48 – 36 – 20

Copresentatie
Concertgebouw Brugge
Concertante versie

Rinaldo

Händels held(inn)en

NL Bertrand Cuiller en Le Caravansérail zijn bezig aan een steile opmars in de barokscene. Aan hen de eer om MAFestival 2018 te openen met Händels *Rinaldo*. Dit iconische werk speelt zich af tijdens de Eerste Kruistocht, met protagonisten als Godfried van Bouillon, de Saraceense koning Argante en de ridder Rinaldo. Maar dit is barokopera, en dus neemt de liefde het roer over. Wanneer de bevallige Almirena en de tovenares Armida ten tonele verschijnen, raken de helden het noorden kwijt. De première van *Rinaldo* in 1711 was een verpletterend succes bij het Londense publiek. Geen wonder: Händels partituur rijgt de hoogtepunten aan elkaar. 'Lascia ch'io pianga' is slechts één van vele aria's die op slag onsterfelijk werden, en in de duetten staat de strijd tussen (én onder) de seksen op scherp.

EN Bertrand Cuiller and Le Caravansérail are taking the baroque scene by storm these days. They have the honour of opening the 2018 edition of the MAFestival with Händel's iconic opera *Rinaldo* (1711). 'Lascia ch'io pianga' is only one of the arias which made the piece immortal overnight. And in the duets, the battle between and among the sexes rages.

FR Bertrand Cuiller et Le Caravansérail effectuent une ascension fulgurante sur la scène baroque. Il leur revient l'honneur d'ouvrir l'édition 2018 du MAFestival avec l'opéra emblématique de Haendel, *Rinaldo* (1711). « Lascia ch'io pianga » n'est qu'une des nombreuses arias à avoir assuré la postérité de cette œuvre, dont les duos affûtent la lutte entre (et parmi) les sexes.

Ensemble Le Caravansérail ^{FR}
Bertrand Cuiller ^{FR} muzikale leiding
Paul-Antoine Bénos ^{FR} Rinaldo
Lucile Richardot ^{FR} Goffredo
Emmanuelle de Negri ^{FR} Almirena
Aurore Bucher ^{FR} Armida
Thomas Dolié ^{FR} Argante

Tussen 18u00 en 20u00 wijdt Klara een live-uitzending aan het MAFestival vanuit het Concertgebouw. Vrij toegankelijk voor publiek.

Davidfonds Academie koppelt een zomercursus aan dit openingsconcert. Zie p.60.

za / sa / sa

04.08

15u00
Concertgebouw,
Forum 6

Gratis

Voertaal: Nederlands /
In Dutch / En néerlandais

Cherchez la femme

Festivalinleiding

NL Tijdens deze inleiding ontdekt u het verhaal achter MAFestival 2018. Onder de noemer *Cherchez la femme* speurt dramaturge Katherina Lindekens samen met u naar vrouwenstemmen in de muziek. Het zijn zelfbewuste stemmen, galmend door kloostergangen en operahuizen, strelend langs toetsen en snaren in fluwelen salons. Het zijn illustere stemmen, van de muzen en patronessen aan wie zo veel muziek is opgedragen. Het zijn de fictieve stemmen van sirenen, maagden en fatale heldinnen, veelal door mannen bedacht. En het is de stem van de hedendaagse vrouw, die luider klinkt dan ooit.

EN Discover the story behind MAFestival 2018. Under the heading *Cherchez la femme*, festival dramaturge Katherina Lindekens tracks female voices in music. They are exceptional voices, of composers, performers, patrons, and muses. But also fictitious voices, articulated by men. Above all, they represent the voice of the modern woman, who more than ever breaks the silence.

FR Découvrez le fil narratif de l'édition 2018 du MAFestival. Sous l'intitulé *Cherchez la femme*, la dramaturge Katherina Lindekens s'intéressera aux voix de femmes dans la musique. Des voix exceptionnelles, celles de compositrices, d'interprètes, de protectrices et de muses. Des voix fictives, qu'ont surtout fait résonner des hommes. Et la voix de la femme contemporaine qui plus que jamais brise le silence.

Katherina Lindekens ^{BE} festivaldramaturge

za / sa / sa

04.08

Harpsichord Happening

NL Vanavond is het klavecimbel koning! Terwijl Carole Cerasi en Skip Sempé het solorepertoire voor dit prachtinstrument verkennen, laten Jean Rondeau en Nevermind het klavecimbel schitteren in barokke kamermuziek. Op de oudmuziekmarkt zijn diverse instrumenten van nabij te bewonderen (17u00 – 22u00). Tussen de concerten door kan u genieten van een hapje en een drankje in het vernieuwde Concertgebouwcafé.

EN Tonight is harpsichord heaven! While Carole Cerasi and Skip Sempé explore the solo repertoire for this exquisite instrument, Jean Rondeau and Nevermind let the harpsichord shine in baroque chamber music. And the early music market (17h00 – 22h00) features various specimens for close admiration. In-between concerts, you can enjoy drinks, nibbles & snacks in the revamped Concertgebouw Café.

FR Ce soir, le clavecin est roi ! Tandis que Carole Cerasi et Skip Sempé exploreront le répertoire soliste de ce magnifique instrument, Jean Rondeau et Nevermind le laisseront scintiller dans la musique de chambre baroque. On pourra en admirer plusieurs exemplaires de près à la foire de la musique ancienne (17h00 – 22h00). Entre les concerts, profitez d'un verre ou d'un repas au café du Concertgebouw, récemment rénové.

za / sa / sa

04.08

Portraits of a lady

Klavierparels van Jacquet de la Guerre en Couperin

18u00
Concertgebouw,
Kamermuziekzaal

€ 17

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

NL Carole Cerasi was elf toen ze het klavecimbel ontdekte. Drie jaar later al ging ze studeren bij Kenneth Gilbert, die haar zou omschrijven als zijn meest getalenteerde studente ooit. Nu brengt ze hulde aan dat andere *enfant prodige*: Elisabeth Jacquet de la Guerre. Die laatste was amper vijf toen ze werd opgemerkt aan het hof van Louis XIV. Later zou ze succesvol freelancen als klaveciniste en componiste in het wervelende Parijs. Haar muziek was even uniek als zijzelf: inventief, dynamisch en razend populair. Cerasi combineert suites van Jacquet de la Guerre met karakterstukken van diens tijdgenoot François Couperin. 'Les Vestales', 'Les Nonètes' en 'La Princesse de Sens': het zijn slechts enkele vrouwelijke personages die Couperin vereeuwigde in charmante vignettes.

EN Elisabeth Jacquet de la Guerre was only five when she was discovered at the court of Louis XIV. She later became a freelance harpsichordist and composer. Carole Cerasi juxtaposes Jacquet's ingenious suites with character pieces by contemporary François Couperin. 'Les Vestales' and 'Les Nonètes': they are but two classes of ladies Couperin immortalised in charming vignettes.

FR Élisabeth Jacquet de la Guerre n'avait que cinq ans lorsqu'elle a été remarquée à la cour de Louis XIV. Elle devait ensuite s'instaurer claveciniste et compositrice. Carole Cerasi associe les suites inventives de Jacquet aux pièces de caractère de son contemporain François Couperin. Celui-ci a immortalisé bien des femmes dans de charmantes vignettes, notamment « Les Vestales » et « Les Nonètes ».

Carole Cerasi ^{UK} klavecimbel

za / sa / sa

04.08

20u30
Concertgebouw,
Kamer muziekzaal

€ 17

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Hommage à Wanda Landowska

Portret van een pionier

NL Zonder Wanda Landowska (1879-1959) zou de oudmuziekwereld er vandaag totaal anders uitzien. Deze Poolse componiste en pianiste was een onvermoeibare pionier van de historische uitvoeringspraktijk. Ze zette het klavecimbel opnieuw op de kaart en herontdekte het 17e- en 18e-eeuwse repertoire voor dit instrument. Haar kijk op de bronnen was even eigenzinnig als het hybride klavecimbel dat Pleyel voor haar bouwde: de geest van de muziek won het steevast van wetten en regels. Ook klavecijnist Skip Sempé is gezegend met talent, visie en een gezonde dosis nonchalance. Hij brengt hulde aan zijn voorgangster, met een bloemlezing uit haar eclectische repertoire. *À la façon de Landowska* zapt zijn programma van Byrd naar Rameau, van Scarlatti naar Händel, van Purcell naar Bach – en terug.

EN Without Wanda Landowska (1879-1959), the early music universe would have looked completely different today. This Polish keyboard virtuoso was an early forerunner of the historically informed movement. She rediscovered the harpsichord and the 17th- and 18th-century repertoire for this instrument. Skip Sempé brings homage to Landowska with an anthology extracted from her eclectic repertoire.

FR Sans Wanda Landowska (1879-1959), le monde de la musique ancienne serait totalement différent aujourd'hui. Pionnière de la pratique d'interprétation « historique », cette pianiste polonaise a notamment redécouvert le clavecin et le répertoire écrit pour cet instrument aux XVIIe et XVIIIe siècles. Skip Sempé lui rend hommage dans un florilège de son répertoire éclectique.

Skip Sempé ^{FR/US} klavecimbel

za / sa / sa

04.08

22u15
Concertgebouw,
Concertzaal

€ 17

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Paris s'éveille

Feestelijke kamermuziek uit
de Franse barok

NL Het ensemble Nevermind werd opgericht door vier vrienden met een zwak voor oude muziek, jazz en folk. Dit fabelachtige gezelschap rond klavecijnist Jean Rondeau evocert de soundtrack van galante feesten in het barokke Frankrijk. Elisabeth Jacquet de la Guerre was een van de eerste componisten die klavecimbelsonates schreef met een begeleidende vioolpartij. In zijn *Pièces de clavecin en concerts* volgde Jean-Philippe Rameau haar voorbeeld, en gooide hij ook een viola da gamba in de mix. De delen van deze virtuoze werken dragen pittoreske titels als 'La Coulicam' en 'La Livri'. 'La Piémontoise', zo heet dan weer de vierde 'Ordre' uit François Couperin's bundel *Les Nations*. Wat zich aankondigt als een trisonate met corelliaanse allures, ontpopt zich tot een swingende suite in de Franse stijl.

EN The ensemble Nevermind, featuring harpsichordist Jean Rondeau, evokes a sophisticated party from the French baroque. Jean-Philippe Rameau followed in Elisabeth Jacquet de la Guerre's footsteps when he wrote harpsichord works with violin and viol accompaniment. And in François Couperin's *Les Nations*, Corellian trio sonatas expose themselves as swinging suites in the French style.

FR L'ensemble Nevermind réuni autour du claveciniste Jean Rondeau évoque les fêtes galantes de la France baroque. Jean-Philippe Rameau a ainsi suivi le modèle d'Élisabeth Jacquet de la Guerre en écrivant des œuvres pour clavecin avec accompagnement de violon et de viole de gambe. Dans *Les Nations* de François Couperin, des sonates à trio dans le style de Corelli se muent en suites chaloupées dans le style français.

Nevermind ^{FR} ensemble

Anna Besson ^{FR} fluit

Louis Creac'h ^{FR} viool

Robin Pharo ^{FR} viola da gamba

Jean Rondeau ^{FR} klavecimbel

Een project van:

trama

MAfestival in Lissewege

M/V

zo / su / di

05.08

Ook dit jaar gaat MAfestival naar Lissewege voor drie concerten, over mannen en vrouwen (M/V).

's Middags kan u lunchen in de tuin van Kunstencentrum 't Vaartje. Vooraf reserveren is noodzakelijk - € 25

Met de steun van Toerisme Brugge
Met dank aan Nomad Concept & Kunstencentrum 't Vaartje

zo / su / di

05.08

11u30
Schoor Ter Doest,
Lissewege

€ 17

Scattered rhymes

Petrarca's ode aan Laura

NL 6 april 1327. In een kerkje bij Avignon werpt Francesco Petrarca een onverhoedse blik op de beeldschone Laura. Hij is op slag betoverd. In de 366 gedichten van zijn *Canzoniere* bezingt hij zijn onbereikbare muze, schipperend tussen hoop en wanhoop. Talloze componisten verklankten deze 'rime sparse', van het trecento tot vandaag. Zefiro Torna en het Frank Vaganée Trio verweven ballades, madrigalen en liederen tot een tijdloze tapisserie waarin oude muziek en jazz elkaar vinden. Frontvrouw Annelies Van Gramberen laveert behendig door dit muzikale panorama, dat even paradoxaal en universeel is als Petrarca's poëzie.

EN In his illustrious *Canzoniere*, Petrarca invokes his unattainable muse Laura. His anguished poetry inspired composers from the Trecento to the present day. Zefiro Torna and the Frank Vaganée Trio interlace ballads, madrigals, and chansons into a timeless tapestry in which early music and jazz cross-pollinate. Front woman Annelies Van Gramberen skilfully navigates through this universal but paradoxical panorama.

FR Dans son célèbre recueil *Canzoniere*, Pétrarque glorifie son inaccessible muse Laura. Ses poèmes tourmentés ont inspiré des compositeurs du *trecento* à nos jours. Zefiro Torna et le Frank Vaganée Trio entremêlent ballades, madrigaux et mélodies en une tapisserie intemporelle où se rejoignent musique ancienne et jazz. La figure de proue Annelies Van Gramberen louvoie agilement dans ce panorama paradoxal et universel.

Frank Vaganée Trio ^{BE}

Zefiro Torna ^{BE} ensemble

Annelies Van Gramberen ^{BE} sopraan

Jurgen De bruyn ^{BE} muzikale leiding

zo / su / di

05.08

14u30
Kerk Lissewege

€ 20 - € 17

De demon en de Maagd

Luigi Rossi's *Oratorio per la Settimana Santa*

NL In het 17e-eeuwse Rome was muziek een krachtig middel om de individuele devotie aan te wakkeren. Uit die missie ontstond het oratorium, een genre dat zich het best laat omschrijven als religieuze opera. Luigi Rossi's *Oratorio per la Settimana Santa* is een vroeg en indrukwekkend voorbeeld, dat raakt aan de essentie van de barok. Dit gebalde drama staat stil bij het passieverhaal, maar dan op een volstrekt unieke manier. Na het ijzingwekkende dilemma van Pontius Pilatus verkneukelt een collectief van demonen zich bij het vooruitzicht van Christus' kruisdood. Tegen de achtergrond van hun leedvermaak slaat het lamento van de Maagd in als een bom. Frank Agsteribbe gidst cantoLX en het Ensemble de la Chapelle Saint-Marc door deze en andere vocale parels van Rossi.

EN In Luigi Rossi's *Oratorio per la Settimana Santa*, an assembly of demons is gloating on the prospect of Christ's Crucifixion. Against the backdrop of their schadenfreude, the gut-wrenching lament of the Virgin hits like an earthquake. Frank Agsteribbe guides his cantoLX and the Ensemble de la Chapelle Saint-Marc through this jewel and other baroque pearls by Rossi.

FR L'*Oratorio per la Settimana Santa* de Luigi Rossi met en scène une bande de démons jubilant à l'idée de la mort du Christ sur la croix. Sur ce fond de joie maligne, la plainte déchirante de la Vierge fait l'effet d'une bombe. Frank Agsteribbe guide cantoLX et l'Ensemble de la Chapelle Saint-Marc à travers cette œuvre et d'autres bijoux baroques de Rossi.

cantoLX ^{LU} ensemble

Ensemble de la Chapelle Saint-Marc ^{LU}

Frank Agsteribbe ^{BE} muzikale leiding

zo / su / di

05.08

17u00
Kerk Lissewege

€ 24 - € 20

Venus and Adonis

Liefde en dood in
John Blows masque

NL In Ovidius' *Metamorfosen* waarschuwt Venus Adonis voor de gevaren van de jacht, en smeekt ze hem om bij haar te blijven. John Blows *Venus and Adonis* draait de rollen om: in deze *masque* stuurt de liefdesgodin haar minnaar resoluut op jacht - met tragische gevolgen. Zou het toeval zijn dat dit libretto door een vrouw werd geschreven? De pastorale, satirische en tragische tableaux van Anne Finch worden goud in Blows handen. Zijn partituur belichaamt de ontlukende en schaamteloos gevarieerde operastijl van het 17e-eeuwse Engeland. De Britse luitiste Elizabeth Kenny kent deze periode op haar duimpje. Haar ensemble Theatre of the Ayre en een exquis gezelschap van knapen en solisten zijn de gedroomde vertolkers van Blows kleinood.

EN In John Blow's *Venus and Adonis*, the love goddess resolutely sends her lover on a hunt – with disastrous consequences. Anne Finch's libretto turns to gold in Blow's expert hands: his score embodies the emerging, shamelessly varied opera style of the English Restoration period. This little gem is in good hands with Elizabeth Kenny and her Theatre of the Ayre.

FR Dans *Venus and Adonis* de John Blow, la déesse de l'amour envoie son amant chasser – ce qui aura une issue tragique. Le livret d'Anne Finch se mue en or dans les mains de Blow. Sa partition est emblématique du style lyrique fabuleusement varié qui voit le jour durant la *Restoration* anglaise. Ce joyau de Blow est en de bonnes mains chez Elizabeth Kenny et l'ensemble Theatre of the Ayre.

Theatre of the Ayre ^{UK} ensemble
Elizabeth Kenny ^{UK} luit, muzikale leiding
Sophie Daneman ^{UK} Venus
Giles Underwood ^{UK} Adonis
Ischia Gooda ^{UK} Cupid
Nicholas Mulroy ^{UK} Huntsman

Kinderkoor Opera Vlaanderen ^{BE}
Hendrik Derolez ^{BE} muzikale leiding

ma / mo / lu

06.08

11u30
Kapel Onze-Lieve-
Vrouw-ter-Potterie

€ 17

Didone Abbandonata

Viooltragedie van
Tartini tot Mozart

NL In 2017 verblufte violist Evgeny Sviridov de jury én het publiek van de Internationale Wedstrijd Musica Antiqua. Net als toen wordt hij tijdens dit laureatenconcert begeleid door Stanislav Gres, die in 2010 ook zelf in de prijzen viel. Samen gaan deze musici op zoek naar vrouwelijke tragiek in het 18e-eeuwse repertoire voor viool en klavier. Zo verklankt Giuseppe Tartini's sonate *Didone Abbandonata* de woede en wanhoop van koningin Dido wanneer Aeneas haar verlaat. Schreef Pietro Locatelli een ontroerend *Tombeau* voor zijn overleden echtgenote, dan werd Jean-Marie Leclair misschien wel vermoord door de zijne. En de sonate KV304 van Wolfgang Amadeus Mozart is een ontroerend *in memoriam* aan zijn moeder. Een concert in het expressieve universum voorbij de virtuositeit.

EN In 2017, violinist Evgeny Sviridov dumbfounded jury and audience of the International Competition Musica Antiqua. In this laureates' concert, he will be accompanied by Stanislav Gres, the harpsichordist who featured in his winning performance. Together, the musicians explore female tragedy in violin sonatas from Tartini to Mozart, in a concert which goes beyond virtuosity to gauge expressive depths.

FR En 2017, le violoniste Evgeny Sviridov éblouissait le jury et le public du Concours international Musica Antiqua. Pour ce concert des lauréats, il sera de nouveau accompagné par Stanislav Gres. Les deux musiciens iront en quête du tragique au féminin dans des sonates pour violon de Tartini à Mozart. Un concert virtuose d'une grande expressivité.

Evgeny Sviridov^{RU} viool
Stanislav Gres^{RU} klavecimbel

LAUREATENCONCERT

ma / mo / lu

06.08

20u00
Sint-Jakobskerk

€ 30 - 24 - 16

19u00: interview met
Peter Van Heygen door
Bruno Forment in de
Orgelzaal, Stedelijk
Conservatorium Brugge

Adamo ed Eva

Trouble in paradise

NL Mochten 18e-eeuwse muziek liefhebbers ontdekken dat Josef Mysliveček vandaag een nobele onbekende is, zouden ze zich omkeren in hun graf. Tussen pakweg 1765 en 1780 voerde deze Bohemer in Italië alle operahitlijsten aan. Zijn theaterinstinct is ook voelbaar in het oratorium *Adamo ed Eva*, waarvan Il Gardellino met vier stersolisten de moderne primeur in petto heeft. Als luisteraar tuimel je het paradijs binnen nadat Eva in de appel heeft gebeten. Schuld, angst en wrok verzieken de idylle van het eerste mensenpaar. Na een uitvoerig proces, geleid door twee engelen, krijgen Adam en Eva de rekening van de erfzonde gepresenteerd. Wie deze geheimtip ontdekt, zal – net zoals Wolfgang Amadeus Mozart – betoverd raken door de onweerstaanbare melodieën van Mysliveček.

EN Josef Mysliveček may be virtually unknown today, but from 1765 to 1780, this Bohemian headed all the opera charts in Italy. His theatrical instinct is also tangible in the oratorio *Adamo ed Eva*, of which Il Gardellino has the modern premiere in store. Whoever discovers this well-kept secret, will be mesmerized – like Mozart – by Mysliveček's irresistible melodies.

FR Si Josef Mysliveček est aujourd'hui un illustre inconnu, ce compositeur originaire de Bohème a dirigé entre 1765 et 1780 tous les grands succès de l'opéra en Italie. Son sens du théâtre transparait également dans l'oratorio *Adamo ed Eva*, dont Il Gardellino se réserve la récréation moderne. En découvrant cette exclusivité, vous tomberez – comme Mozart – sous le charme des irrésistibles mélodies de Mysliveček.

Il Gardellino^{BE} ensemble
Peter Van Heyghen^{BE} muzikale leiding
Roberta Mameli^{IT} Angelo di Giustizia
Alice Rossi^{IT} Angelo di Misericordia
Luciana Mancini^{CL/SE} Eva
Valerio Contaldo^{IT} Adam

di / tu / ma

07.08

11u30
Concertgebouw,
Kamer muziekzaal

€ 17

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Parthenope / Parthenia

Music for the virginals

NL Parthenope. Zo heette de Sirene met de 'maagdelijke stem', die volgens de legende aanspoelde in Napels. Uitgerekend daar werden enkele van de vroegste composities voor klavecimbel gepubliceerd, onder meer in Antonio Valente's *Intavolatura di Cimbalo* (1525). Een kleine eeuw later verscheen in Engeland de bundel *Parthenia, or the Maydenhead of the first musicke that ever was printed for the Virginalls*. De gegraveerde pagina's worden bevolkt door rijkelijke *pavans*, *galliards* en *fantasia's* van William Byrd, John Bull en Orlando Gibbons. Het doelpubliek was jong, vrouwelijk en virtuoos – net als de Chileense klaviermuze Catalina Vicens. Gedreven door haar unieke fantasie volgt zij Parthenope van Italië naar Engeland en terug.

EN Parthenope is the name of the siren with the virgin voice, who washed ashore in Naples according to legend. Under Parthenope's guidance, Catalina Vicens explores the age old association between femininity and musicality in early works for harpsichord and virginal. Kindled by her unique imagination, she travels from 16th-century Italy to 17th-century England and back.

FR Parthénope – ainsi s'appelait la Sirène à la « voix virginale » qui, selon la légende, a été rejetée sur le rivage de Naples. Catalina Vicens explore sous son égide le lien séculaire entre féminité et musicalité dans les premières œuvres pour clavecin et virginal. Au gré de sa fantaisie, elle voyage de l'Italie du XVIe siècle à l'Angleterre du XVIIe siècle – et retour.

Catalina Vicens ^{CL} klavecimbel

di / tu / ma

07.08

20u00
Sint-Gilliskerk

€ 27 – 23 – 16

19u00: interview met
Michele Pasotti door
Sofie Taes in het
Sint-Leocollege

La Cité des Dames

Het Utopia van Christine de Pizan

NL Christine de Pizan (1364 - ca. 1430) tartte de conventies van haar tijd. Toen deze Italiaans-Franse aristocrate op haar 25ste weduwe werd, begon ze te schrijven om haar gezin te onderhouden. In haar *Livre de la Cité des Dames* bouwt de vertelster een utopische stad, bevolkt door vrouwen. Ze wordt daarbij geholpen door drie vrouwelijke deugden: Rede, Rechtschapenheid en Gerechtigheid. Zij zingen de lof van illustere gendergenoten als Ariadne, Dido en de Maagd Maria, die ook figureerden in de ragfijne motetten en chansons van Jacopo da Bologna, Guillaume Dufay, Gilles Binchois en andere laatmiddeleeuwse componisten. Na hun triomf tijdens MAFestival 2016 duiken Michele Pasotti en La Fonte Musica opnieuw in hun geliefde repertoire, voor een ode aan de allereerste 'feministe'.

EN In her *Livre de la Cité des Dames*, Christine de Pizan (1364-ca. 1430) pictures a utopian city, populated by women. In passing she sings the praise of illustrious personae such as Ariadne, Dido, and the Virgin, who also figured in diaphanous chansons and motets by Da Bologna, Dufay and other late medieval composers. La Fonte Musica brings homage to this first ever 'feminist'.

FR Dans son *Livre de la Cité des Dames*, Christine de Pizan (1364-v. 1430) esquisse une ville utopique peuplée de femmes. Elle y célèbre d'illustres personnages comme Ariane, Didon et la Vierge Marie, également à l'honneur dans de subtils chansons et motets de Da Bologna, Dufay et autres compositeurs de la fin du Moyen Âge. La Fonte Musica rend hommage à la toute première « féministe ».

La Fonte Musica ^{IT} ensemble
Michele Pasotti ^{IT} muzikale leiding

wo / we / me

08.08

11u30
Sint-Annakerk

€ 17

Pirame et Tisbé

De *star-crossed lovers*

van Louis-Nicolas Clérambault

NL In de vroege 18e eeuw raakte Frankrijk bezeten door de Italiaanse muziek. Die rage infiltreerde ook het hippe genre van de cantate, waarin veelal mythologische verhalen werden verteld met de liefde als brandpunt. Dé wonderboy van de *cantate française* was Louis-Nicolas Clérambault, die de Franse lyriek van zijn werk injecteerde met een flinke scheut Italiaanse bravoure. In *Le jaloux* doorloopt een minnaar een scala van verscheurende emoties. *L'amour guéri par l'amour* betoogt dat er geen betere remedie is tegen liefdesverdriet dan een nieuwe liefde. En *Pirame et Tisbé* is een ontroerende mini-opera over de *star-crossed lovers* uit Ovidius' *Metamorfosen*. De Belgische stertenor Reinoud Van Mechelen en zijn ensemble A Nocte Temporis leven zich uit in Clérambaults kleurenpracht.

EN Acclaimed tenor Reinoud van Mechelen and his ensemble A Nocte Temporis introduce us to the 18th-century prodigy Louis-Nicolas Clérambault, who injected the French lyricism of his *cantates françaises* with a healthy dose of Italian bravura. *Le jaloux*, *L'amour guéri par l'amour* and *Pirame et Tisbé* are all moving miniature opera's with love as a focal point.

FR Le ténor vedette Reinoud Van Mechelen et son ensemble A Nocte Temporis présentent Louis-Nicolas Clérambault, l'enfant prodige du XVIIIe siècle. Celui-ci a infusé le lyrisme français de ses « cantates françaises » d'une belle dose de panache italien. *Le jaloux*, *L'amour guéri par l'amour* et *Pirame et Tisbé* sont d'émouvants opéras-miniatures sur le thème de l'amour.

A Nocte Temporis ^{BE} ensemble

Reinoud Van Mechelen ^{BE} tenor / muzikale leiding

wo / we / me

08.08

18u00
Concertgebouw,
Concertzaal

€ 20

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Finale

Internationale Wedstrijd
Musica Antiqua
voor klavecimbel

NL De Internationale Wedstrijd Musica Antiqua staat niet voor niets bekend als de 'Koningin Elisabethwedstrijd van de oude muziek': al sinds 1964 worden de wereldsterren van morgen in Brugge ontdekt en gelanceerd. Dit jaar staat de wedstrijd in het teken van het klavecimbel. Tijdens deze slotavond nemen de vijf finalisten het tegen elkaar op. Onder toezicht van een internationale jury en een enthousiast publiek vertolken ze werken van François Couperin en Jean-Philippe Rameau, naast een hedendaagse compositie van Johan Huys. In 2015 won Justin Taylor de eerste prijs voor klavecimbel. Wie treedt in zijn voetsporen?

EN In 2018, the International Competition Musica Antiqua focuses on the harpsichord. On this grand finale evening, five contestants enter into the arena. Under the watchful eye of an international jury, they perform compositions by François Couperin, Jean-Philippe Rameau and Johan Huys.

FR Le Concours international Musica Antiqua donne un coup de pouce décisif aux jeunes talents. Cette année, le concours est dédié au clavier. Lors de la soirée de clôture, cinq finalistes se mesureront les uns aux autres. Sous la supervision d'un jury international et d'un public enthousiaste, ils interpréteront des œuvres de François Couperin, Jean-Philippe Rameau et Johan Huys.

Presentatie door Katelijne Boon.

Tijdens de pauzes kunt u terecht in het vernieuwde Concertgebouwcafé voor een hapje en een drankje. De proclamatie vindt plaats omstreeks 23u00. Het publiek wordt uitgenodigd om achteraf het glas te heffen op de laureaten.
Meer info over de Internationale Wedstrijd Musica Antiqua 2018 op p.54-55.

Met begeleiding door

Lidewij Van der Voort^{NL} viool
Joshua Cheatham^{US/NL} viola da gamba

do / th / je

09.08

11u30
Sint-Annakerk

€ 17

Fortune Infortune

De chansonniers van
Margaretha Van Oostenrijk

NL 'Fortune infortune fort une': het onfortuinlijke lot maakt een vrouw sterk. Margaretha van Oostenrijk (1480-1530), landvoogdes van de Habsburgse Nederlanden, koos haar motto niet zomaar. Na het verlies van twee echtgenoten en de dood van haar pasgeboren dochter besloot ze voorgoed de weduwekap te dragen. Toch ontpopte ze zich tot een van de meest invloedrijke vrouwen van haar tijd. Haar hof in Mechelen was een politieke en artistieke *hotspot*. Ze verzamelde kunst en schreef melancholische gedichten over rouw en veerkracht. Enkele van die teksten vonden hun weg naar twee somptueuze liedboeken die ze samenstelde, met werk van polyfonisten als Josquin Desprez, Jean Richafort en Pierre de la Rue. Samen met contratenor Daniël Elgersma bladert het blokfluitkwintet Seldom Sene door Margaretha's chansonniers.

EN The court of Margaret of Austria in Mechelen was an artistic hotspot: the governor of the Habsburg Netherlands collected work by the world's finest artists. Countertenor Daniël Elgersma and recorder quintet Seldom Sene browse two sumptuous manuscripts which Margaret compiled, featuring work by polyphonic masters Josquin Desprez, Jean Richafort and Pierre de la Rue.

FR La cour malinoise de Marguerite d'Autriche était un véritable foyer artistique : la régente des Pays-Bas alors sous domination des Habsbourg collectionnait des œuvres d'art des plus grands. Le contre-ténor Daniël Elgersma et le quintette de flûtes à bec Seldom Sene parcourent deux somptueux chansonniers dans lesquels Marguerite a réuni des œuvres de polyphonistes tels que Josquin Desprez, Jean Richafort et Pierre de la Rue.

Seldom Sene^{NL} blokfluitkwintet
Daniël Elgersma^{NL} countertenor

do / th / je

09.08

20u00

Concertgebouw,
Concertzaal

€ 27 – 23 – 16

19u00: inleiding door
Pieter Bergé in het
Concertgebouw

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Pelléas et Mélisande

Debussy's opera in
kamerformaat

NL De mysterieuze protagoniste van Maurice Maeterlincks *Pelléas et Mélisande* lijdt aan een onpeilbaar verdriet, nog voordat ze verstrikt raakt in een tragische driehoeksverhouding. In dit symbolistische meesterwerk herkende Claude Debussy het libretto waarnaar hij zo lang had gezocht: fluïde, suggestief en beeldrijk als een droom. Ook zijn gelijknamige opera uit 1902 ontvouwt zich meanderend als muzikaal filigraan. In 1992 arrangeerde Marius Constant de orkestpartituur voor twee piano's. Deze verstilde versie krijgt nu een tweede adem, onder impuls van Jan Michiels en Inge Spinette. Een vocale topcast rond Lore Binon wordt gehuld in de warme gloed van twee historische Bechsteins. Intussen maken etherische tekstprojecties de onzegbare intuïties van het drama bíjna tastbaar.

EN The enigmatic protagonist of Maeterlinck's *Pelléas et Mélisande* suffers from an unfathomable sadness. Claude Debussy transformed this symbolist masterpiece into a fluid and pictorial opera, meandering like musical filigree. The serene chamber version by Marius Constant is given second life, ignited by Jan Michiels, Inge Spinette, and an all-star line-up of vocalists surrounding Lore Binon.

FR La mystérieuse protagoniste de *Pelléas et Mélisande* de Maeterlinck souffre d'un incommensurable chagrin. Claude Debussy a fait de ce chef-d'œuvre du symbolisme un opéra fluide et riche en métaphores, dessinant des méandres en filigrane musical. La paisible version pour musique de chambre de Marius Constant connaît un second souffle, sous l'impulsion de Jan Michiels, Inge Spinette et d'une excellente distribution vocale autour de Lore Binon.

Lore Binon^{BE} Mélisande

Yves Saelens^{BE} Pelléas

Ivan Thirion^{BE} Golaud

Tijl Faveyts^{BE} Arkel

Angélique Noldus^{BE} Geneviève

Camille Bauer^{BE} Yniold

Duo Yin-Yang^{BE}

Inge Spinette / Jan Michiels^{BE} historische piano's

vr / fr / ve

10.08

11u30
Concertgebouw,
Kamermuziekzaal

€ 17

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

Frauenliebe und -leben

Robert & Clara / Fanny & Felix

NL *'Ich werd ihm dienen, ihm leben/ Ihm angehören ganz.'* In deze verzen is een vrouw aan het woord, hartstochtelijk verliefd en klaar om blindelings in haar uitverkorene op te gaan. Ze spreekt bij monde van dichter Adalbert von Chamisso en componist Robert Schumann, in de romantische liedcyclus *Frauenliebe und -leben*. Schumann verklankt elke wending in haar gemoed, van prille verliefdheid en huwelijksgenot tot de extase van het moederschap. De verwoestende dood van de aanbedene in het laatste lied is de enige smet op diens blazoen. Een mannelijke kijk op de liefde van een vrouw: empathie of projectie? Contralto Wiebke Lehmkuhl en pianiste Ulrike Payer confronteren Schumanns muziek met die van zijn grote liefde Clara Wieck. Ook Fanny Mendelssohn dient haar broer Felix muzikaal van repliek.

EN The romantic song cycle *Frauenliebe und -leben* features the testimony of an ecstatically enamoured lady – as articulated by Robert Schumann. A male view on female affection: empathy or projection? Wiebke Lehmkuhl and Ulrike Payer juxtapose Schumann's songs with the sounds of his eternal beloved, Clara Wieck, while Fanny Mendelssohn musically retorts to her brother Felix.

FR Le cycle de lieder *Frauenliebe und -leben* est le témoignage d'une femme amoureuse en extase – affirme Robert Schumann. Le regard d'un homme sur l'amour des femmes : empathie ou projection ? Wiebke Lehmkuhl et Ulrike Payer confrontent la musique de Schumann à celle de son grand amour, Clara Wieck. Fanny Mendelssohn donnera également en musique la réplique à son frère Felix.

Wiebke Lehmkuhl ^{DE} contralto
Ulrike Payer ^{DE} pianoforte

vr / fr / ve

10.08

20u00
Biekorf

€ 27

19u00: interview met
Sofie Vanden Eynde en
Lore Binon door Stefan
Grondelaers in de
Orgelzaal, Stedelijk
Conservatorium Brugge

In My End is My Beginning

Spiegelingen van Mary Stuart

NL Twee dode echtgenoten, drie huwelijken, een jarenlange gevangenschap en een tragische veroordeling op beschuldiging van hoogverraad: het leven van Mary Stuart (1542-1587) leest als een operalibretto. Was ze een moordnares of een pion op het geopolitieke schaakbord van haar tijd? Precies die open vraag doet de verbeelding van schrijvers, kunstenaars en componisten al eeuwenlang op hol slaan. Sofie Vanden Eynde en haar ensemble Imago Mundi plaatsen muziek uit Mary's tijd naast werken die aan haar zijn opgedragen, door componisten als Giacomo Carissimi, Robert Schumann, Gaetano Donizetti en Robert Zuidam. Lore Binon kruipt in de huid van de Queen of Scots, terwijl een gloednieuwe video van Anouk De Clercq peilt naar de *shifting shapes* van de vrouwelijke identiteit.

EN Three marriages, never-ending captivity, and a tragic sentence for high treason: the life of Mary Stuart (1542-1587) reads like an opera libretto. Lore Binon, Sofie Vanden Eynde and the ensemble Imago Mundi explore the many faces of the Queen of Scots, against the backdrop of a brand-new video by Anouk De Clercq which gauges the *shifting shapes* of the female identity.

FR Trois mariages, de longues années d'emprisonnement et une tragique condamnation pour haute trahison : la vie de Mary Stuart (1542-1587) a des allures de livret d'opéra. Lore Binon, Sofie Vanden Eynde et l'ensemble Imago Mundi mettront en lumière les nombreux visages de la Queen of Scots, tandis qu'une toute nouvelle vidéo d'Anouk De Clercq sondera les formes mouvantes de l'identité féminine.

Imago Mundi ^{BE} ensemble
Lore Binon ^{BE} sopraan
Bobby Mitchell ^{USA} piano (forte)
Sofie Vanden Eynde ^{BE} luit & teorbe

Anouk De Clercq ^{BE} video
Jo Thielemans ^{BE} electronics

vr / fr / ve

10.08

22u15
Sint-Walburgakerk

€ 20

Minne

Hadewijch heruitgevonden

NL De Brabantse mystica Hadewijch was de meest eigenzinnige kunstenares uit de 13e-eeuwse begijnenbeweging. In haar brieven, visioenen en strofische gedichten bezingt ze de 'minne', een liefde die even heerlijk als ondraaglijk is, even zinnelijk als spiritueel. Zoekend naar de eenwording met Christus doorloopt de ik-figuur een eindeloze cyclus van verlangen, extase en uitputting. Speciaal voor het MAFestival ontmoeten An Pierlé en Psallentes elkaar op het kruispunt van hun muzikale werelden. Samen creëren ze een hybride soundscape, geïnspireerd op Hadewijchs tijdloze poëzie. Flarden gregoriaans flirten met gloednieuwe popsongs; vroege meerstemmigheid mondt uit in improvisatie. Wat is overgave? Waar kan de minne ons vandaag overvallen? En is er een link tussen muziek en mystiek?

EN In this unique project, An Pierlé and Psallentes meet on the crossroads of their musical universes. Together they create a timeless soundscape, inspired by the love poetry of the 13th-century mystic Hadewijch. Scraps of Gregorian flirt with pristine pop songs; early polyphony merges into improvisation. What is surrender? And where can divine love catch us today?

FR Dans ce projet original, An Pierlé et Psallentes se rencontrent à la croisée de leurs univers musicaux. Ensemble, ils créent un paysage sonore atemporel, inspiré par la poésie courtoise d'Hadewijch, mystique du XIIIe siècle. Des bribes de grégorien y flirtent avec des chansons pop flamboyantes ; la polyphonie ancienne se mue en improvisation. Qu'est-ce que l'abandon ? Et où l'amour peut-il nous surprendre aujourd'hui ?

An Pierlé ^{BE} zang, piano

Alma Auer ^{BE/HU} zang, harp

João Lobo ^{BE/PT} percussie

Psallentes ^{BE} ensemble

Hendrik Vanden Abeele ^{BE} muzikale leiding

CREATIE MAFESTIVAL

za / sa / sa

11.08

20u00
Concertgebouw,
Concertzaal

€ 42 – € 34 – € 20

Copresentatie
Concertgebouw Brugge

19u00: Interview met
Sébastien Daucé door
Katherina Lindekens in het
Concertgebouw

Hail! Bright Cecilia

Ode aan de muziek

NL Als er één sterke vrouw is die niet kon ontbreken op deze festivalaffiche, is het wel Sint-Cecilia, patrones van de muziek. Het onovertroffen Ensemble Correspondances vertolkt twee van de mooiste werken uit de Ceciliatraditie. Marc-Antoine Charpentier schreef zijn *Caecilia Virgo et martyr* in de jaren 1670, in opdracht van zijn beschermvrouw Mademoiselle de Guise. Deze dubbelkorige *histoire sacrée* is als een fresco dat nu eens tragisch, dan weer triomfantelijk kleurt. In Henry Purcells iconische ode *Hail! Bright Cecilia* uit 1692 worden zowel de maagd-martelares als de muziek uitvoerig bejubeld, en krijgen alle instrumenten hun eigen *moment de gloire*. Vorm en inhoud sluiten zo naadloos bij elkaar aan dat de luisteraar zich gewillig overgeeft aan Cecilia en haar 'Celestial Art'.

EN A strong woman who should not be absent from this festival programme is Saint-Cecilia, patron saint of music. Sébastien Daucé and his unrivalled Ensemble Correspondances interpret two of the most beautiful works from the opulent Cecilia catalogue: Marc-Antoine Charpentier's double-choir oratorio *Caecilia Virgo et martyr*, and Henry Purcell's iconic ode *Hail! Bright Cecilia*.

FR S'il est une femme forte qui ne pouvait pas manquer à l'affiche de ce festival, c'est bien sainte Cécile, patronne des musiciens. Sébastien Daucé et son extraordinaire Ensemble Correspondances interprètent deux des plus belles œuvres de la riche tradition cécilienne : l'oratorio pour double chœur *Caecilia Virgo et martyr* de Marc-Antoine Charpentier et l'hymne emblématique *Hail! Bright Cecilia* de Henry Purcell.

Ensemble Correspondances ^{FR}
Sébastien Daucé ^{FR} muzikale leiding

zo / su / di

12.08

10u00 & 10u45
Start en aankomst:
Concertgebouw Brugge

Dagpas: € 28
Kinderen onder
12 jaar gratis

Lunch: € 10 – aangeboden
door catering Deldycke

VéloBaroque

Femmes Fortes

NL Jaarlijks combineert VéloBaroque oude muziek met een fietstocht door het Brugse Ommeland. Ditmaal wordt een nieuw parcours van 30 km richting Damme verkend, met avontuurlijke concerten op unieke locaties. U kan starten om 10u00 of 10u45; daarna vult u verder zelf uw dag in. Zo wordt grote drukte op het parcours vermeden. U maakt uw keuze bij de aankoop van uw ticket. Het aantal plaatsen per aanvangsuur is beperkt; boek dus snel!

EN VéloBaroque combines early music with a bicycle tour through the Bruges Woodland and Wetland. Be surprised by adventurous concerts at unique locations! You can start at 10:00 or 10:45; the rest of the day is yours. You make your choice when purchasing your ticket. The number of tickets per shift is limited, so book soon!

FR VéloBaroque allie musique ancienne et balade à vélo dans l'arrière-pays de Bruges. Laissez-vous surprendre par des concerts audacieux dans des lieux uniques! Vous pouvez démarrer à 10h00 ou 10h45 puis composer votre journée comme cela vous plaît, évitant ainsi la cohue sur l'itinéraire. Faites votre choix à l'achat de votre billet. Le nombre de places par heure de départ est limité; réservez donc sans tarder !

Info: www.velobaroque.be

Met de steun van Toerisme Brugge,
Westtoer/Brugse Ommeland, stad Damme
en fietsen Descheemaeker.

Kaija Saariaho

Près door Arne Deforce

NL Paul Gauguins *Fatata te miti* (*Près de la mer*) verbeeldt twee Tahitiaanse vrouwen die in zee baden, onbekommerd om de nabijheid van een visser met een harpoen. Het schilderij inspireerde de Finse componiste Kaija Saariaho (*1952) tot het werk *Près* voor cello en *electronics* – een nu eens meditatieve, dan weer ontombare timbretrip waarmee cellist Arne Deforce VéloBaroque opent.

EN Paul Gauguin's *Fatata te miti* (*Près de la mer*) pictures two Tahitian women bathing in the sea, undisturbed by the proximity of a fisherman with a harpoon. The painting inspired Finnish composer Kaija Saariaho (*1952) to write *Près* for violoncello and electronics. A veritable timbre trip (sometimes meditative, sometimes untameable), *Près* opens VéloBaroque with Arne Deforce as the cello soloist.

FR Le tableau *Fatata te miti* (*Près de la mer*) de Paul Gauguin représente deux femmes de Tahiti qui se baignent dans l'océan, sans se préoccuper de la présence d'un pêcheur muni d'un harpon. Cette toile a inspiré à la compositrice finlandaise Kaija Saariaho (*1952) la pièce *Près* pour violoncelle et électronique – une exploration des timbres tantôt méditative, tantôt farouche, avec laquelle le violoncelliste Arne Deforce ouvre VéloBaroque.

Kassia

Byzantijnse hymnen door VocaMe

NL Kassia (ca. 810 – 843-67) is de eerste westerse componiste wier muziek de tand des tijds doorstond. Deze Grieks-Byzantijnse dichteres was berucht als activiste, filosoof en later abdis van haar eigen klooster. Volgens de legende sprak ze keizer Theophilos tegen toen die de vrouw beschreef als bron van alle kwaad. De vier zangeressen van VocaMe vertolken Kassia's buitenwereldse hymnes.

EN Kassia (born ca. 810) is the first Western composer whose music weathered the test of time. This Greek-Byzantine poet was notorious as an activist, a philosopher, and later also as the abbess of her own monastery. Legend has it that she contradicted the emperor Theophilos when he labelled woman as the source of evil. The four singers of VocaMe perform Kassia's ethereal hymns.

FR Cassienne (v. 810-843-67) est la première compositrice occidentale dont la musique a résisté à l'épreuve du temps. Cette poétesse gréco-byzantine, philosophe et activiste célèbre, allait devenir abbesse du couvent qu'elle avait fondé. Selon la légende, elle contredit l'empereur Théophile lorsque celui-ci décrit la femme comme la source de tous les maux. Les quatre chanteuses de VocaMe interpréteront les hymnes surnaturels de Cassienne.

Piaf & co

Lief en leed met Stokman & Vos

NL Stokman & Vos is een nostalgische rêverie van de sopranen Astrid Stockman en Liesbeth Devos. Samen met accordeonist Stijn Bettens vertellen ze grote en kleine verhalen, ontdaan van alle franje. Als moderne troubadours trakteren ze de lunchgasten van VéloBaroque op tijdloze songs van Edith Piaf, Ella Fitzgerald en andere onvergetelijke vrouwen. Ambulant cabaret over de genre-grenzen heen.

EN Stokman & Vos stands for sopranos Astrid Stockman and Liesbeth Devos. Together with accordion player Stijn Bettens, they recount big and small stories, stripped of all frills. Like modern troubadours, they treat the lunch guests of VéloBaroque to timeless songs by Edith Piaf, Ella Fitzgerald and other unforgettable women. A mobile cabaret which transcends the limits of time and style.

FR Derrière Stokman & Vos se cachent les sopranos Astrid Stockman et Liesbeth Devos. Accompagnées par l'accordéoniste Stijn Bettens, elles content de petites et grandes petites histoires, dépouillées de tout ornement. Véritables troubadours modernes, elles régaleront les hôtes de VéloBaroque des chansons intemporelles d'Édith Piaf, Ella Fitzgerald et autres femmes inoubliables. Un cabaret ambulant faisant fi des époques et des styles.

Ay, Santa Maria

Ensemble ApotropaiK

NL In 2017 stalen de jonge musici van Ensemble ApotropaiK alle harten op het Concours international des Journées de musiques anciennes de Vanves. Hun halte op VéloBaroque staat in het teken van de Maagd, met een selectie uit twee middeleeuwse mijlpalen: de *Cantigas de Santa Maria* en het *Llibre Vermell de Montserrat*. Bezwerende klanken uit de kieren van het verleden.

EN In 2017, the young musicians of the Ensemble ApotropaiK stole the hearts of the bystanders at the Concours International des Journées de Musiques Anciennes de Vanves. At the heart of their passage at VéloBaroque is the Virgin, featuring prominently in a selection from two medieval milestones: the *Cantigas de Santa Maria* and the *Llibre Vermell de Montserrat*. Mesmerizing sounds from the crevasses of the past.

FR En 2017, les jeunes musiciens de l'Ensemble ApotropaiK ont conquis tous les cœurs au Concours international des Journées de musiques anciennes de Vanves. Leur station à VéloBaroque sera placée sous le signe de la Vierge et proposera un florilège de deux œuvres phares du Moyen Âge : les *Cantigas de Santa Maria* et le *Llibre Vermell de Montserrat*. Des sons ensorcelants surgis du passé.

Femmes de légende

Natacha Kudritskaya speelt
Mel Bonis en Erik Satie

NL Wie erbij was, koestert de herinnering aan Natacha Kudritskaya's *Gaspard de la Nuit* tijdens MAfestival 2015. Nu buigt deze magnetiserende pianiste zich over Mel Bonis' *Femmes de légende*, een muzikale eregalerij van figuren als Desdemona, Ophelia en Salome. Bonis' werk dialogueert met de *Gnossiennes* van Erik Satie.

EN Whoever attended Natacha Kudritskaya's *Gaspard de la Nuit* at the MAfestival 2015 is certain to cherish the memory of that concert. This time, the spellbinding pianist focuses on Mel Bonis' *Femmes de légende*, a musical who-is-who of iconic ladies such as Desdemona, Ophelia and Salome. Bonis' work cross-pollinates with Satie's *Gnossiennes*.

FR Ses spectateurs se souviennent volontiers du *Gaspard de la Nuit* de Natacha Kudritskaya lors de l'édition 2015 du MAfestival. Cette fascinante pianiste se penche à présent sur *Femmes de légende* de Mel Bonis, un panthéon musical de figures telles que Desdémone, Ophélie et Salomé. L'œuvre de Bonis dialoguera avec les *Gnossiennes* d'Erik Satie.

Caccini/Strozzi/Leonarda

Barokke vrouwen door
Le Consort & Eva Zaïcik

NL Le Consort, dat zijn de jonge goden rond MA-laureaat Justin Taylor en de sensationele mezzo Eva Zaïcik. Samen bekronen ze MAfestival 2018 met enkele hoogtepunten uit het werk van Francesca Caccini, Barbara Strozzi en Isabella Leonarda. Twee zangeres-componisten en één muzikale moeder-overste: elk op hun manier wrikten deze sterke vrouwen aan de scharnieren van de muziekgeschiedenis.

EN Le Consort, that's the young gods surrounding MA laureate Justin Taylor and the sensational mezzo Eva Zaïcik. Together they cap the 2018 edition of the MAfestival with a selection of highlights from the work of Francesca Caccini, Barbara Strozzi and Isabella Leonarda. Two singer-composers and one musical abess: each in their own way they levered the hinges of history.

FR Le Consort, ce sont de jeunes dieux réunis autour de Justin Taylor, lauréat du concours Musica Antiqua, et de la sensationnelle mezzo Eva Zaïcik. Ensemble, ils couronneront l'édition 2018 du MAfestival avec des bijoux signés Francesca Caccini, Barbara Strozzi et Isabella Leonarda. Deux chanteuses-compositrices et une mère supérieure : chacune à leur manière, ces femmes fortes ont fait évoluer les limites de l'histoire de la musique.

ma / mo / lu

06.08

Concertgebouw

di / tu / ma

07.08

Militaire Kapel

wo / we / me

08.08

Ryelandtzaal

do / th / je

09.08

Kapel Onze-Lieve-Vrouw-ter-Potterie

vr / fr / ve

10.08

Onze-Lieve-Vrouw-van-Blindekenskapel

Telkens om 14u30 & 16u00

Gratis toegang

Fringe

Ontdek jong talent!

NL Van maandag tot vrijdag biedt MAfestival Brugge tien jonge ensembles een podium tijdens de Fringe-concerten. Jonge professionals krijgen de kans om zich voor te stellen aan een internationaal publiek op verschillende historische locaties in de binnenstad.

EN From Monday to Friday, MAfestival Brugge offers ten young ensembles a stage during the Fringe concert series. Young professionals get the opportunity to present themselves to an international audience at different historical locations in the city centre.

FR Du lundi au vendredi, MAfestival Brugge offrira à dix jeunes ensembles une scène dans le cadre des concerts Fringe. De jeunes professionnels auront ainsi la possibilité de se produire devant un public international dans divers sites historiques du centre-ville.

I.s.m. Festival Oude Muziek Utrecht.
Met dank aan Klop Orgels en Klavecimbels.

zo / su / di

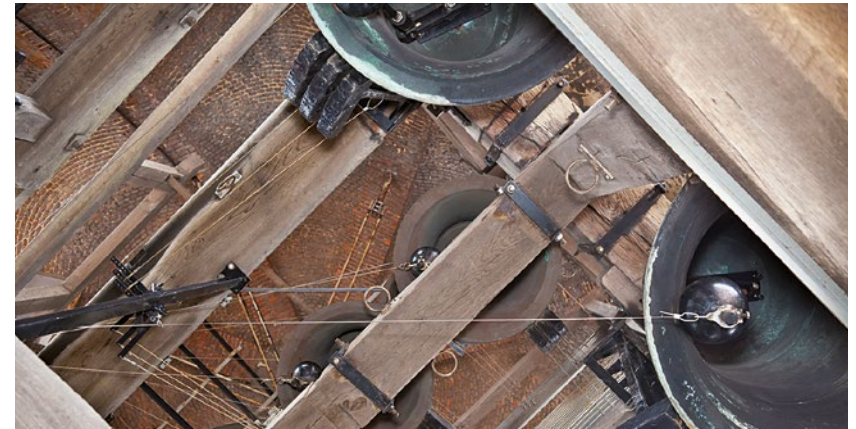
05.08

za / sa / sa

11.08

11u00

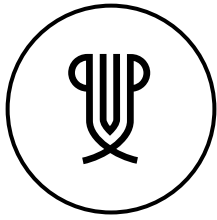
Beiaardconcerten

NL Voor het concert van 5 augustus koos de nieuwe Brugse stadsbeiaardier Wim Berteloot bewerkingen van madrigalen uit de fascinerende bundel *Desirable Women*. Zijn Kortrijkse collega Koen Cosaert speelt op zaterdag 11 augustus een reeks variaties op bekende thema's met vrouwen in de hoofdrol: 'Susanne un jour', 'Une jeune fillette' en 'Amarilli mia bella'.

EN For his August 5 programme, new town-carillonneur Wim Berteloot selected arrangements of madrigals from the fascinating collection *Desirable Women*. On August 11, his Kortrijk colleague Koen Cosaert plays a sequence of variations on well-known themes featuring females: 'Susanne un jour', 'Une jeune fillette', and 'Amarilli mia bella'.

FR Pour le concert du dimanche 5 août, le nouveau carillonneur de la ville de Bruges, Wim Berteloot, a choisi des arrangements de madrigaux tirés du fascinant recueil *Desirable Women*. Son collègue courtraisien Koen Cosaert jouera le samedi 11 août une série de variations sur des thèmes connus donnant la part belle aux femmes : «Susanne un jour», «Une jeune fillette» et «Amarilli mia bella».

Internationale Wedstrijd Musica Antiqua 2018

voor klavecimbel

wo / we / me

01.08

Start preselectie / preselection

ma / mo / lu

06.08

Halve finale / Semi-finals

wo / we / me

08.08

Finale / Finals

Met steun van de Nationale Loterij.

NL De Internationale Wedstrijd Musica Antiqua staat niet voor niets bekend als de 'Koningin Elisabethwedstrijd van de oude muziek': al sinds 1964 worden de wereldsterren van morgen in Brugge ontdekt en gelanceerd. In 2018 staat het klavecimbel centraal.

De kandidaten worden beoordeeld door een internationale jury van gerenommeerde solisten en muziekpedagogen. In 2018 zijn dit Johan Huys^{BE}, Skip Sempé^{FR/US}, Andrea Marcon^{IT}, Carole Cerasi^{UK}, Olga Martynova^{RU} en Menno Van Delft^{NL}.

Het repertoire van de Internationale Wedstrijd Musica Antiqua 2018 moet kandidaten uitdagen om hun muzikale vindingrijkheid, gedegen techniek en stijlbeheersing te demonstreren. François Couperin, die 350 jaar geleden geboren werd, krijgt een centrale rol in het programma. De deelnemerslijst en de planning van de preselectie vindt u vanaf 1 augustus terug op www.mafestival.be.

EN The International Competitions Musica Antiqua have an excellent reputation worldwide and have been important stepping stones in the career of numerous baroque soloists. The competition is aimed at young, highly educated musicians from home and abroad who focus on historically informed performance practice. In 2018, the competition is centered around the harpsichord. The candidates will be judged by an international jury, composed as follows: Johan Huys^{BE}, Skip Sempé^{FR/US}, Andrea Marcon^{IT}, Carole Cerasi^{UK}, Olga Martynova^{RU} and Menno Van Delft^{NL}. François Couperin, who was born 350 years ago, is awarded a central place in the competition programme. The list of participants and the schedule of the preselection can be found on www.mafestival.be from August 1st.

FR Jouissant d'une excellente réputation dans le monde, le Concours International Musica Antiqua a lancé la carrière de nombreux solistes baroques. Il s'adresse aux jeunes musiciens diplômés de l'enseignement supérieur de Belgique et d'ailleurs, qui se consacrent à l'interprétation sur instruments anciens. L'édition 2018 mettra le clavecin à l'honneur. Les candidats sont évalués par un jury international composé de Johan Huys^{BE}, Skip Sempé^{FR/US}, Andrea Marcon^{IT}, Carole Cerasi^{UK}, Olga Martynova^{RU} et Menno Van Delft^{NL}. François Couperin, né il y a 350 ans, occupera une place centrale dans le programme des candidats. Retrouvez la liste des participants et le calendrier des présélections sur www.mafestival.be à partir du 1er août.

ma / mo / lu

06.08

vr / fr / ve

10.08

Kindermuziek- vakantie

Organisatie: Musica, Impulscentrum voor Muziek i.s.m. MAFestival Brugge en
Stedelijk Conservatorium Brugge, met steun van het Musicafonds

I Sonadori

Ben jij ook zo'n klankdromer, muzikale flapuit of strijkblaastoetsenist? Voeg je dan bij de andere *sonadori* in dit *Ospedale* van het noorden. Van maandag tot vrijdag doe je eindelijk eens echt je muzikale ding. Zonder pottenkijkers of luistervinken zingen ook deze keer de meisjes de hoogste noten. Maar met de jongens erbij is toch leuker. Samen klinken we sterk. Voor het toonmoment slaan we broerzusterlijk de handen in elkaar, drijvend op het Minnewater.

In het vroeg-18e-eeuwse Venetië was het Ospedale della Pietà een opvanghuis voor weeskinderen en vondelingen. De meesten onder hen waren meisjes, maar ook jongens waren welkom. Men noemde hen *sonadori*: zij die de dingen tot klinken brengen. Zoals in vele Italiaanse *conservatorio's* toen, kregen zij er een stevige muzikale scholing. Naast zingen en een instrument bespelen, leerden zij er improviseren en componeren.

Praktisch

Data

Maandag 6 tot vrijdag 10 augustus 2018
Elke dag van 9u30 tot 16u30
(er is opvang van 9u00 tot 17u00)

Plaats

Conservatorium Brugge

Leeftijd

6 tot 12 jaar, met of zonder muzikale
voorkennis. Wie een instrument bespeelt,
brengt dit mee (alle instrumenten welkom).

Toonmoment

Vrijdag 10 augustus 2018 om 16u00 in
de Floating School van Kunté Adeyemi
drijvend op het Minnewater
(zie ook www.triennalebrugge.be);
bij slecht weer in Concertgebouw -
Studio 1, 't Zand 34, 8000 Brugge.

Deelnamenprijs

€ 125
Iedereen brengt een lunchpakket mee.

Korting voor kinderen binnen
eenzelfde gezin en leerlingen aan het
Conservatorium Brugge (-10%).

Brugse kinderen uit gezinnen met
een beperkt inkomen kunnen gratis
deelnemen. Neem hiervoor contact op
met Bart Hollevoet bij OCMW Brugge via
bart.hollevoet@ocmw-brugge.be of
050 32 74 96.

Deze muziekvakantie is fiscaal aftrekbaar
en komt in aanmerking voor terugbetaling
via de mutualiteit.

Info en inschrijvingen:

www.musica.be

Early Music Fair

za / sa / sa

04.08

17u00 - 22u00

zo / su / di

05.08

di / tu / ma

07.08

10u00 - 18u00

Concertgebouw Brugge
Gratis toegang

Early Music Fair

NL Ook dit jaar organiseert MAFestival Brugge een oudemuziekmarkt. Bouwers van historische instrumenten, uitgevers, cd-labels, opleidingen en iedereen die actief is in de wereld van de oude muziek presenteert er zijn métier. Tijdens showcases en lezingen delen specialisten hun knowhow.

EN MAFestival Brugge organizes an early music fair in 2018. Builders of historical instruments, publishers, cd-labels and anyone active in the early music scene present their crafts. They also organize showcases or lectures to enter into the details of their speciality.

FR MAFestival Brugge organise une foire de musique ancienne en 2018. Facteurs d'instruments anciens, éditeurs de musique, toute formation et personne active dans la musique ancienne y présentent leurs métiers. Les exposants feront également connaître leurs spécialités lors de showcases ou conférences.

Info: www.mafestival.be

vr / fr / ve

03.08

10u30 – 17u00
Concertgebouw

Davidfonds Academie

Zomercursus

Tegen de achtergrond van de eerste kruistocht worden ridder Rinaldo en zijn geliefde Almirena op de proef gesteld door koning Argante en tovenares Armida. Händel haalde hiervoor de mosterd bij het epos *Gerusalemme liberata* van Torquato Tasso. Die inspireerde eerder al componisten als De Wert en Monteverdi om het verhaal te laten weerklinken in de prachtigste madrigalen. Nadien verwerkten componisten als Lully, Vivaldi en Rossini het epos in opera's. Ignace Bossuyt bespreekt de muzikale weg die *Gerusalemme liberata* heeft afgelegd, en spitst zijn verhaal ook toe op Armida, de beroemde - en beruchte - tovenares die de kruisvaarders in haar liefdesban houdt en sleutelfiguur is in *Rinaldo*. Trap samen met Davidfonds Academie MAfestival op gang met deze zomerse cursus, en geniet ten volle van het openingsconcert.

Cursus op vrijdag 3 augustus, van 10u30 tot 17u00, concert om 20u00. Koffiepauses, broodjeslunch en concertticket cat. I inbegrepen.

Alle info en inschrijvingen bij Davidfonds Academie: 016 31 06 70 of academie@davidfonds.be en op www.davidfonds.be/academie.
Gratis brochure aan te vragen.

Docent: Ignace Bossuyt

Amarant

Cursus / lezing

di / tu / ma

07.08

10u00

Hadewijch

Over de mystieke liefde

De middeleeuwse mystica Hadewijch liet een veelzijdig en literair hoogstaand oeuvre na. In een tijd waarin denken en schrijven over religie was voorbehouden aan de Latijngeschoolde clerus, schreef zij mystieke liederen, brieven en visioenen in het Middelnederlands. Haar teksten handelen over de *hoghe minne*: de aantrekkingskracht die van nature werkzaam is tussen de menselijke ziel en God. Ze staan in de traditie van de *mystique courtoise*: hoofse motieven uit de profane literatuur zijn vermengd met elementen uit de religieuze traditie.

In de lezing situeren we Hadewijch eerst in de historische context van de vroege 13e eeuw. Daarna maken we aan de hand van tekstfragmenten kennis met haar visie op de minne. We concentreren ons daarbij op haar lyriek. Haar liedteksten zijn zonder muzieknotatie overgeleverd, maar musicologisch onderzoek leidde tot de reconstructie van een aantal melodieën, waardoor Hadewijchs liederen nu gezongen kunnen worden.

Docente:
Veerle Fraeters

Prijs: € 12,50 / € 11,00 voor leden
Alle info en inschrijvingen:
www.amarant.be – 09/269.17.40

do / th / je

09.08

vr / fr / ve

10.08

10u00 - 16u30

Dochters
van Erato

Vrouwen zetten de toon

Overzichten van de muziekgeschiedenis besteden weinig aandacht aan de vrouw als componist. In het beste geval worden ze als fait divers behandeld of als "minder getalenteerde zus of echtgenote van de grote componist X". Hoog tijd dus dat we het leven en werk van enkele van deze dames belichten. We plaatsen hen als volwaardige kunstenaars in de juiste context en wegen hun vrouwelijkheid af tegenover hun artistieke productie en sociale positie.

We starten bij een aantal markante vrouwelijke componisten uit de barokperiode, wier profielen niet verschillender konden zijn. Elisabeth Jacquet de la Guerre schreef opera's en cantates voor de zonnekoning; Francesca Caccini werkte aan het hof van de Medici; Barbara Strozzi was een courtisane en een succesvolle zakenvrouw uit Venetië; Raphaella Aleotti was een non uit Ferrara; en Wilhelmine was markgravin van Bayreuth.

Daarna lichten we twee componisten toe uit de 19e eeuw: de Franse Lili Boulanger en de Engelse en notoire Ethel Smyth.

Docenten:
Peter De Smet & David Vergauwen

Brugge, Concertgebouw
Donderdag 9 en vrijdag 10 augustus 2018

Gent, De Cirk
Maandag 10 en dinsdag 11 september 2018

Antwerpen, zaal Stanislas
Donderdag 13 september en vrijdag 14 september 2018

Ticketinfo

De algemene ticketverkoop start op dinsdag 27 maart.
De exclusieve voorverkoop voor Vrienden van Mafestival Brugge start op maandag 19 maart.

VERKOOPKANALEN

- www.mafestival.be** 7/7, 24/24. U kan zowel losse tickets als keuzeabbonementen bestellen via onze website.
De e-tickets worden naar gratis naar uw e-mailadres verstuurd.
Online boeken kan tot en met de dag van de voorstelling.
- Balie In & Uit** 't Zand, Brugge. Ma-za 10u00-17u00 & zon- en feestdagen 10u00-14u00
- Telefonisch** De telefonische ticketverkoop start voor Vrienden op dinsdag 20 maart, voor andere klanten op woensdag 28 maart.
+32(0)70 22 12 12. Bereikbaar ma-vr van 14u00-17u00.
Telefonisch reserveren kan tot en met de dag van de voorstelling. Indien de bestelde tickets niet tijdig per post bezorgd kunnen worden, kunnen ze opgehaald worden aan de avondkassa op de concertlocaties.
- Avondkassa** Vanaf 30 minuten voor aanvang van het concert aan de concertlocatie, indien nog niet uitverkocht.

ADMINISTRATIE

€ 1 per ticket

Vrienden betalen geen administratiekosten.

VERZENDING

€ 2 voor verzendingen in België
€ 4 voor verzendingen internationaal
€ 8 voor aangetekende verzendingen, verplicht voor een bestelling vanaf € 300

REDUCTIES

-35 jaar 50 % reductie op tickets
Keuzeabbonement 10 % reductie op tickets vanaf 5 verschillende concerten
Vrienden 15 % reductie op tickets in rang 1
Groepen vanaf 15 personen 15 % korting per ticket voor eenzelfde voorstelling. Indien u een voorstelling in groep wil bijwonen, kunnen wij een voorstel op maat uitwerken. Gelieve hiervoor contact op te nemen via info@mafestival.be

Kortingen zijn niet cumuleerbaar en nooit van toepassing op tickets voor catering

Info: www.mafestival.be

Locaties

1	Belfort Grote markt	9	Kapel Onze-Lieve-Vrouw-ter-Potterie Potterierei 79
2	Concertgebouw 't Zand 34	10	Onze-Lieve-Vrouw-van-Blindekenskapel Kreupelenstraat 6
3	Sint-Annakerk Sint-Annaplein	11	Ryelandtzaal Achiel van Ackerplein 3
4	Sint-Gilliskerk Baliestraat	12	Sint-Leocollege Potterierei 11
5	Sint-Jakobskerk Sint-Jakobsplein	13	Stedelijk Conservatorium Brugge Geerwijnstraat 6
6	Sint-Walburgakerk Sint-Maartensplein		Kerk Lissewege Lissewege, Onder de Toren
7	Biekorf Sint-Jakobsstraat 8		Schuur Ter Doest Lissewege, Ter Doeststraat
8	Militaire kapel Kartuizerinnenstraat 2		

MAfestival Brugge bedankt
zijn mecenasen voor hun
onvoorwaardelijke steun

MAfestival Brugge is erkend als culturele instelling die fiscale attestaten kan uitreiken. Elke gift zonder tegenwaarde vanaf €40 komt hiervoor in aanmerking. Via de personenbelasting recupereert u zo tot 45 % van uw gift.

Wilt u ook uw steentje bijdragen aan de verdere realisatie van de ambities van MAfestival Brugge? Word MECENAS en steun MAfestival Brugge onvoorwaardelijk met uw gift!

Vormen van alternatieve financiering zijn in het huidige klimaat van cruciaal belang voor onze organisatie.

Een gift doen kan op het rekeningnummer BE62 470 0811151 61 met de vermelding "mecenas MAfestival".

Meer info: www.mafestival.be, info@mafestival.be, +32 50 33 22 83

Word Vriend van
MAfestival Brugge en geniet
verschillende voordelen

- Uitnodiging officiële programmavoorstelling
- Toegang tot exclusieve voorverkoop
- Voordelige eersterangstickets
- Vrijstelling administratiekosten
- Reductie festivalcatalogus
- Ontmoetingen met andere Vrienden

Dankzij de steun van de Vrienden kan MAfestival Brugge blijvend investeren in jong, aanstormend talent en een bruisende toekomst voor de oude muziek. De bijdrage om Vriend te worden bedraagt € 100.

Meer info: www.mafestival.be, info@mafestival.be, +32 50 33 22 83

TIPS OUDE MUZIEK IN HET VOOR— JAAR

— C —

ZA 10 MAA 2018

© David Samyn

Vox Luminis & L'Achéron

— Stabat Mater

Het diepste verdriet ontlokt de mooiste muziek

ZO 18 MAA 2018

© Mathilde Troussard

BarrocoTout

— Brussel in beweging

Proto-Belgische componisten aan het front van muzikale en sociale omwentelingen

VR 04 MEI 2018

© Michiel Hendryckx

il Gardellino

— Telemann.

Der Tag des Gerichts

Bij het einde van de wereld trekt Telemann alle registers open

ZA 26 MEI 2018

© Eric Manas

Le Concert Spirituel

— Vivaldi. Gloria

Meesterwerken in een monsterbezetting

Info & tickets: +32 70 22 12 12
concertgebouw.be
In&Uit: 't Zand 34, Brugge

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

MA 07 MEI —
ZO 13 MEI 2018

— C —

Tickets
vanaf €20
GOLD
festivalpas
€ 80

GOLD BRUGSE STEMMEN UIT DE RENAISSANCE

Met concerten, (muzikale) stadswandelingen, lezingen, een tentoonstelling en een gratis stadsevent.

Een nieuw festival voor Brugge – stad van muziek, stad van verhalen – verbindt het mooiste uit de Brugse Gouden Eeuw: de fascinerende geschiedenis, het onroerend erfgoed, de kunstschaten en bovenal de muziek, die eeuwenlang de toon zette van Scandinavië tot het puntje van Italië, van Engeland tot Polen.

De eerste festivaleditie, rond de jaarlijkse Heilige Bloedprocessie, vertelt het verhaal van de Brugse pelshandelaar en bestuurder Donaas de Moor, opgehangen aan Jacob Obrechts opmerkelijke *Missa de Sancto Donatiano* in de Sint-Jacobskerk gezongen door The Tallis Scholars. Met verder o.a. Psallentes, Huelgas Ensemble, Utopia en Sollazzo Ensemble.

Info & tickets: +32 70 22 12 12
concertgebouw.be
In&Uit: 't Zand 34, Brugge

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

DE SCHEEMAEKER

www.descheemaeker.be - info@descheemaeker.be

Lieven Bauwensstraat 11, B-8200 SINT-ANDRIES

T: 050 32.09.32 - F 050 31.12.48

RALEIGH - LOMBARDO - E-VISION E-BIKES

KEUZE UIT 120 VERSCHILLENDE MODELLEN!

E-VISION

FOLDA 20"

Alu frame, Shimano 7v, Zoom verende voorvork.

- > Bafang SWX01 36V / 250W motor
- > 468 Wh (36 V / 13 Ah) Li-Ion accu
- > autonomie (in eco-stand) tot 120 km
- > 5 standen en walk-assist (6km/u)

Prijs: € 1249,-

RALEIGH

CARDIFF 7HS

Alu frame, Shimano Nexus 7v, Suntour verende voorvork.

- > Bosch Active Plus 36V / 250W motor
- > 400 Wh (36 V / 11,1 Ah) Li-Ion accu
- > autonomie (in eco-stand) tot 120 km
- > 4 standen en walk-assist (6km/u)

Prijs: € 2249,-

Contacteer ons voor een vrijblijvende testrit.

Levering uitsluitend via de vakhandel.

Voor meer specificaties en dealers, bezoek ons op: www.descheemaeker.be

RAES
AUTOGROEP

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

DATS 24

ŠKODA OCTAVIA CNG
DAT IS SLIM TANKEN

3,9 - 6,6L/100 KM - 158 G/KM (VOLGENS DE NEDC-NORMEN)

CNG, of gecompriemd aardgas, is een echt duurzaam alternatief

- > Goedkoper aan de pomp
- > Steeds meer beschikbare tankstations
- > Ondergronds parkeren is toegestaan
- > Verhoogde autonomie
- > Even goed aangepast voor korte als voor lange trajecten
- > Minder schadelijke stoffen
- > Geen inschrijvingstaks en geen rijtaks tot eind 2020 in Vlaanderen

**Kom langs bij ŠKODA Raes Brugge,
test de OCTAVIA op CNG en overtuig uzelf!**

Kleine Pathoekeweg 2 | 050 45 09 50 | www.raesautogroep.be

FESTIVAL VAN VLAANDEREN KORTRIJK

AMANDINE BEYER,
GIULIANO CARMIGNOLA
& GLI INCOGNITI

MUSIC

HET COLLECTIEF

IN

RATAS DEL VIEJO MUNDO

19 > 28
APRIL
2018

THE

GOEYVAERTS TRIO &
QUATUOR ALFAMA

AIR

CAPPELLA PRATENSIS

BRUSSELS PHILHARMONIC
& VLAAMS RADIO KOOR

VOLLEDIG PROGRAMMA: FESTIVALKORTRIJK.BE

ERFGOEDDAG

KIEZEN

ZONDAG
22
APRIL

Bruges?
Sounds
great!

Inspired by
classical music

www.brugessoundsgreat.com

CONCERTGEBOUW
BRUGGE

ANIMA
ETERNA

MA

Symfonie
orkest
Vlaanderen

BRUGGE

WWW.ERFGOEDDAG.BE

STEEN EGGS DEN
ERFGOED
DOEL
CONCEPT.BE

Erfgoeddag is een initiatief van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, in samenwerking met de erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen en Brussel.

FARO

Vlaanderen
verbonding met

Structurele partner

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

Artistieke partners

MUSICA
IMPULSCENTRUM
VOOR MUZIEK

DAVIDSFONDS
ACADEMIE

festival
oudemuziek
utrecht
18 aug | 19 sep 2018

Amarant

Festival
Musical
du Hainaut

Partners Internationale
Wedstrijd Musica Antiqua

outhere
MUSIC

Partner VéloBaroque

Mediapartner

Met steun van

westtoer

BRU
GGE

Met dank aan

Festivalleveranciers

D's
Deldycke
traiteurs
verkoel en drogen (overstroomd)

RAES
AUTOGROEP

floris
Hotel Collection

HS
Light Sound Stage
Projectontwikkeling

MAfestival is lid van

Colofon

Teksten

Katherina Lindekens, met dank aan de studenten van de Master Musicologie (KULeuven), 2017-2018

Vertalingen

Stefan Grondelaers & Emilie Syssau

Grafisch ontwerp

Canjotto

Coördinatie & eindredactie

Sibylle Cosyn

Druk

Graphius Group, Gent

Foto's

Tysje Severens: cover, p. 2, 3, 5, 7, 17, 18, 20, 28, 32-33, 37, 40, 44, 47
Arne Naet: p. 53, 54, 58-59
Mario Leko: p. 1, 52, 56

Modellen

Selina Van Vaerenbergh: cover
Anke Zwaenepoel: p. 17, 18
Tysje Severens: p. 20, 40, 44
Isabeau Van Rompu: p. 3
Annie Decommer: p. 2
Valerie De Naeyer: p. 28, 37
Kelly Peeters: p. 7
Kim Kapers: p. 5
Anita Nevens & Yin Dubois: p. 32-33
Floor Donckers: p. 47

Directie & programmatie

Tomas Bisschop

Dramaturgie

Katherina Lindekens

Communicatie & zakelijke ondersteuning

Sofie Deschepper

Communicatie & hospitality

Sibylle Cosyn

Productie

Klaas Lievens

Wijzigingen voorbehouden

15 februari 2018

V.U. Tomas Bisschop

't Zand 34

8000 Brugge

MAfestival Brugge 2018

55ste editie

Een organisatie van

vzw Festival van Vlaanderen

Brugge

+32 (0)50 33 22 83

info@mafestival.be

www.mafestival.be

